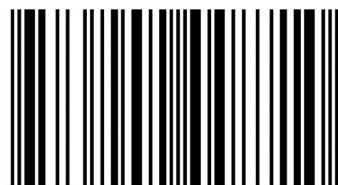

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część III

Na poziomie ustawodawczym w Republice Białoruś współpraca transgraniczna rozumiana jest jako: po pierwsze, współdziałanie z państwami zagranicznymi na poziomie regionalnym i lokalnym w celu szybkiego rozwiązywania problemów granicznych, przyciąganie inwestycji zagranicznych w celu poprawy infrastruktury granicznej i transportowej, tworzenie organizacji komercyjnych z inwestycjami zagranicznymi; po drugie, opracowywanie i realizacja projektów regionalnej pomocy technicznej finansowanych przez organizacje i programy międzynarodowe w regionie; po trzecie, opracowywanie i realizacja projektów regionalnej pomocy technicznej finansowanych przez organizacje i programy międzynarodowe w regionie. W jaki sposób te obszary współpracy międzynarodowej są realizowane w praktyce na Białorusi? Odpowiedź na to pytanie jest zawarta w proponowanym opracowaniu.

Doświadczenie zawodowe w dziennikarstwie - czterdzieści pięć lat. Teraz - profesor nadzwyczajny Wydziału Międzynarodowego Dziennikarstwa Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Obszary badań: nowoczesne stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo międzynarodowe, międzynarodowa wymiana informacji, eksport produktów i usług medialnych.

978-620-2-44871-0

Wydawnictwo
Zęzkresy Wiedzy

Boris Zalesski

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część III

Boris Zalesski

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część III

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Boris Zalesski

**Granice zrównoważonego
partnerstwa. Część III**

FOR AUTHOR USE ONLY

Wydawnictwo Bezkresy Wiedzy

Imprint

Any brand names and product names mentioned in this book are subject to trademark, brand or patent protection and are trademarks or registered trademarks of their respective holders. The use of brand names, product names, common names, trade names, product descriptions etc. even without a particular marking in this work is in no way to be construed to mean that such names may be regarded as unrestricted in respect of trademark and brand protection legislation and could thus be used by anyone.

Cover image: www.ingimage.com

Publisher:

Wydawnictwo Bezkresy Wiedzy

is a trademark of

International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius

Printed at: see last page

ISBN: 978-620-2-44871-0

Copyright © Boris Zalesski

Copyright © 2020 International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

FOR AUTHOR USE ONLY

Borys Zalessky

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część III

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Spis treści

Białoruś: perspektywy współpracy transgranicznej między regionami i mediami	7
Białoruś: Euroazjatyckie kontakty regionalne i media	14
Białoruś-Ukraina: potencjał dla rady doradczej.....	20
Białoruś - Francja: formy koordynacji partnerstwa	23
Białoruś - Francja: komponent regionalny	25
Białoruś - Francja: system konsulatów honorowych	28
Mińsk: francuski wektor partnerstwa.....	31
Mińsk - Tbilisi: wektor współpracy	34
Białoruś - Chiny: komitet współpracy rysuje perspektywy	37
Białoruś - Chiny: w Roku Edukacji - na nowy poziom współpracy.....	40
Mińsk - Szanghaj: jest platforma dla rozwoju relacji	43
Obwód miński - Prowincja Zhejiang: od umowy do konkretnych projektów.....	45
Park Przemysłowy Great Stone: benchmark - nowe technologie.....	48
Białoruś-Sudan: impulsy do pogłębienia dialogu	51
Obwód brzeski: cel - przyciąganie inwestycji zagranicznych	54
Wolna Strefa Ekonomiczna "Witebsk": kurs - współpraca międzynarodowa.....	57
Białoruś: od zielonej gospodarki do zielonych miast	60
Białoruś: na drodze do standardów edukacyjnych 3+.....	63

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś: perspektywy współpracy transgranicznej między regionami i mediami

W Republice Białorusi regionalne środki masowego przekazu tradycyjnie wywierają silny wpływ na swoich odbiorców. Według pierwszego wiceministra informacji Republiki Białoruś P. Legkoi "pod względem wpływu na świadomość społeczną i relacje z publicznością nie ustępują republikanom"¹. Wyjaśnia to w dużej mierze zakrojone na szeroką skalę zadania, jakie stoją dziś przed białoruską prasą regionalną w zakresie odzwierciedlenia specyfiki polityki państwa w zakresie rozwoju regionalnego na Białorusi, której jednym z najważniejszych elementów jest pogłębienie **współpracy transgranicznej** z partnerami zagranicznymi, co oznacza m.in. odpowiedni rozwój międzynarodowego segmentu białoruskiego dziennikarstwa regionalnego. Jednocześnie przedstawiciele sfery mediów powinni postępować zgodnie z szeregiem podstawowych przepisów określonych w dokumentach politycznych.

Narodowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Republiki Białorusi na okres do 2030 roku, która określa cele, etapy i kierunki przejścia państwa białoruskiego do społeczeństwa postindustrialnego i innowacyjnego rozwoju gospodarki, identyfikuje regiony kraju jako miejsce, w którym należy jeszcze stworzyć solidne podstawy dla dalszego zrównoważonego rozwoju w oparciu o modernizację systemu stosunków gospodarczych i efektywne zarządzanie w celu zapewnienia równowagi między ich społecznymi, gospodarczymi i ekologicznie bezpiecznymi regionami. Strategicznym celem białoruskiej polityki regionalnej jest rozwój każdego regionu w sposób zintegrowany oraz zmniejszenie istniejących dysproporcji regionalnych, z uwzględnieniem efektywnego wykorzystania jego potencjału zasobów oraz przewagi konkurencyjnej w celu zapewnienia wysokiego poziomu życia ludności, ochrony przyrody oraz pozytywnego wkładu regionów w konkurencyjność i bezpieczeństwo kraju.

Zakłada się, że do 2030 roku polityka rozwoju regionalnego na Białorusi będzie realizowana w dwóch etapach. W ramach pierwszego - do 2020 r. - planuje się tworzenie i wspieranie centrów rozwoju regionalnego, zmniejszanie międzyregionalnego zróżnicowania w poziomie życia ludności, restrukturyzację

---

¹ Łatwe, P. Regionalne środki masowego przekazu nie powinny ustępować republikanom (w języku rosyjskim) / P. Elegky // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/opinions/view/regionalnye-smi-ne-dolzny-ustupat-respublikanskim-6366/>

gospodarki regionalnej, tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, wzmocnienie bazy zasobowej budżetów lokalnych, rozwiązywanie problemów regionów pozostających w tyle za średnią krajową, pokonywanie barier infrastrukturalnych i instytucjonalnych w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów oraz zwiększanie efektywności rozwoju regionalnego.

W drugim etapie - do 2030 roku - polityka rozwoju regionów Białorusi będzie ukierunkowana na "rozszerzenie samorządu lokalnego w rozwiązywaniu problemów społeczno-gospodarczych, środowiskowych i ekologicznych, zmniejszenie subsydiowania obszarów i zapewnienie wysokiego poziomu życia we wszystkich regionach"².

Podstawowe postanowienia Programu rozwoju społeczno-gospodarczego Republiki Białoruś na lata 2016-2020 wyznaczają zadanie - "poprzez koncentrację zasobów na kluczowych obszarach, zdolnych do zapewnienia maksymalnego rozwoju terytoriów, efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału zasobów i przewag konkurencyjnych" -³ stworzenia centrów wzrostu gospodarczego w obwodach Białorusi, w których będą koncentrować się nowoczesne struktury produkcyjne, obiekty inżynieryjne i infrastruktura społeczna. Dlatego też najważniejszym kierunkiem polityki regionalnej jest rozwój podstawowych sieci i obiektów infrastruktury energetycznej, transportowej, telekomunikacyjnej i innej, zgodnie ze strategią rozwoju konkretnego regionu. Wynika to z faktu, że rozwój infrastruktury w połączeniu z lokalizacją zakładów produkcyjnych pozwoli na rozwój obszarów o trudnych warunkach gospodarczych oraz zmniejszy różnice w poziomie i jakości życia w miastach różnych kategorii i na obszarach wiejskich. A wsparcie dla najbardziej zapóźnionych regionów będzie wyrażało się w umieszczaniu tam nowych organizacji, branż i warsztatów istniejących branż związanych z obsługą rolnictwa i leśnictwa, przetwarzaniem ich produktów, produkcją wyrobów z lokalnych surowców, rozwojem usług dla ludności i turystyki. Istotne jest również, że dla realizacji strategicznych kierunków rozwoju regionalnego przewidziano kluczowe projekty obejmujące inwestycje zagraniczne oraz nieefektywnie wykorzystane i wolne zakłady produkcyjne w procesie inwestycyjnym. W szczególności "przyciągani będą inwestorzy zagraniczni, w tym poprzez aktywne kontakty międzyregionalne sinobiałoruskie, w celu realizacji projektów istotnych dla rozwoju regionalnego, tworzenia infrastruktury

---

² Narodowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społecznego i Gospodarczego Republiki Białorusi na okres do 2030 roku. - Ministerstwo Gospodarki Republiki Białorusi. - Mińsk, 2015. -- C. 115.

³ Podstawowe postanowienia Programu rozwoju społeczno-gospodarczego Republiki Białorusi na lata 2016-2020 [Zasób elektroniczny]. -- 2016. - URL: <http://shod.belta.by/programma/>

turystycznej i społecznej. Dodatkowym źródłem finansowania takich projektów będą pożyczki z Chin⁴.

W sumie planuje się utworzenie ponad 60 centrów wzrostu gospodarczego w obwodach Białorusi, które powinny obejmować dwie trzecie kraju. W procesie ich tworzenia będą brane pod uwagę trzy uzupełniające się wektory: po pierwsze, tworzenie tych ośrodków w tych dzielnicach i miastach, gdzie istnieje na to potencjał; po drugie, tworzenie miejsc pracy poza ośrodkami wzrostu gospodarczego w ciągu jednej godziny dostępności; po trzecie, tworzenie komfortowych warunków w całym kraju, co będzie wymagało rozwiniętej nowoczesnej infrastruktury. W tym względzie działania inwestycyjne będą musiały opierać się na koordynacji trzech polityk: naukowej i technologicznej, przemysłowej i regionalnej. W celu ich realizacji Białoruś postawiła sobie za zadanie opracowanie planu industrializacji regionów, którego podstawą będą trzy główne bloki: "Pierwszy z nich to określenie priorytetowych działań gospodarczych, nisz technologicznych, odpowiadających im konkretnych projektów, które zostaną zaproponowane przedsiębiorstwom do realizacji. Drugim jest plasowanie wybranych projektów w oparciu o specjalizację okręgową i z uwzględnieniem ich potencjału kadrowego, produkcyjnego i surowcowego. Jednocześnie jednym z głównych warunków powinien stać się zrównoważony rozwój regionów. Trzecim jest stworzenie pakietu środków stymulujących na poziomie krajowym i regionalnym do realizacji projektów"⁵. Jeśli konkretnie chodzi o perspektywy rozwoju białoruskich regionów, to tutaj rysuje się następujący obraz.

W obwodzie brzeskim priorytetem rozwoju powinien być przemysł wydobywczy, kompleks rolno-przemysłowy, budowa maszyn, obróbka drewna i produkcja mebli, transport i logistyka, turystyka. Ośrodkami wzrostu gospodarczego będą miasta Brześć, Baranowicze, Pińsk i przyległe obwody, a także obwody Berezowski, Prużański, Iwatszewiczowski, Kobryński i Luniniecki. Wśród dużych projektów inwestycyjnych jest tutaj: modernizacja CJSC "Pinskdev Holding Company" mająca na celu zwiększenie produkcji sklejk i elementów sklepanych do stu tysięcy metrów sześciennych rocznie; kontynuacja budowy zakładu wydobywczego i przetwórczego na bazie złoża Sitnitskoje; utworzenie IOO "Beldan" - organizacji rolno-przemysłowej zajmującej się ubojem i przetwórstwem bekonu wieprzowego o wydajności 80 sztuk na godzinę; zapewnienie pełnego cyklu produkcji akumulatorów ołowionych w JLLC

---

⁴ Program rozwoju społeczno-gospodarczego Republiki Białorusi na lata 2016-2020 // Rada Ministrów Republiki Białorusi [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: http://www.government.by/upload/docs/program_ek2016-2020.pdf

⁵ Na Białorusi można stworzyć ponad 60 centrów wzrostu gospodarczego w obwodach - Zinovsky [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/v-belarusi-mozhet-byt-sozdano-bolee-60-tsentrov-ekonomicheskogo-rosta-v-regionah-zinovskij-272081-2017/>

"Exaid Technologies"; przebudowa zespołu pałacowo-parkowego "Soveiki" przez siły NWO "LadaGarant".

Wzrost gospodarczy w **obwodzie witebskim** będzie zapewniony przede wszystkim w dziedzinie rafinacji ropy naftowej i petrochemii, energetyki, produkcji obuwia, kompleksu rolno-przemysłowego, hutnictwa, budowy maszyn, turystyki. Obwody witebski i nowopołocki, a także witebski, orszański, brasławski, verkhnedwiński, głubokowski, piracki, lepelski, połocki, postawski i chasnicki powinny stać się centrami atrakcyjności inwestycyjnej. Jeśli chodzi o główne projekty inwestycyjne, mówimy przede wszystkim o zakończeniu przebudowy jednostki próżniowej jednostki AVT-2 do przetwarzania resztek oleju opałowego oraz budowie kompleksu wolno koksowniczego w Naftan, OJSC, modernizacji młyna lnianego Orsha i budowie zakładów produkcyjnych: blacha i biała cyna - MMPZ Group LLC w powiecie pirackim; konstrukcje metalowe - w powiecie połockim; wyposażenie handlowe - w Modern-Expo LLC.

Rafinacja i produkcja ropy naftowej, przemysł górniczy i chemiczny, hutnictwo i budowa maszyn, przemysł celulozowo-papierniczy, przetwórstwo drewna i energia alternatywna powinny stać się kluczowymi obszarami rozwoju w **regionie Homelszczyzny**. Homel został uznany za centrum wzrostu gospodarczego, podobnie jak powiaty Homel, Mozyr, Rocziça, Rogaczewsk, Żłobin, Swietłogorsk, Kalinkowicze, Dobrusz i Żytkowicze. A wśród głównych projektów inwestycyjnych są...: rekonstrukcja głównych jednostek technologicznych elektrycznych zakładów hutniczych nr 1 i nr 2 oraz budowa kompleksu stali specjalnych w JSC "Białoruska Huta" - spółce zarządzającej holdingu "Białoruskie Przedsiębiorstwo Hutnicze"; utworzenie dwóch zakładów kruszonych kamieni w obwodzie ługickim; zakład produkcji siarczanowej bielonej celulozy na bazie Celulozy Swietłogorskiej o wydajności 400 tysięcy ton rocznie; kompleks hydrokrakingu ciężkich pozostałości olejowych w Rafinerii Olejowej Mozyr; techniczne wyposażenie oddziału "Dobruszarnia Papieru "Bohater Pracy" JSC "Spółka Zarządzająca Holdingu "Białoruskie tapety" z organizacją produkcji tektury powlekaniej i niepowlekaniej.

W **obwodzie grodzieńskim powstanie** zupełnie nowy przemysł dla całej Białorusi - energetyka jądrowa, a także produkcja chemiczna, kompleks rolno-przemysłowy, obróbka drewna, turystyka. Centrami wzrostu gospodarczego będą nie tylko Grodno, ale również Grodno, Lidsky, Ostrovets, Mostovsky, Smorgonsky, Volkovsky, Slonimsky. Mówiąc o głównych projektach inwestycyjnych, wśród nich należy wymienić ukończenie remontu technicznego produkcji bezwodnika ftalowego o zdolności produkcyjnej do 48 tys. ton rocznie w JSC "Lakokraska", budowę hali produkcyjnej kwasu azotowego w JSC "GrodnoAzot", realizację projektu w Skidel na

produkcji form farmaceutycznych - tabletek i kapsułek w JSC "Novalok", przebudowę kompleksu hotelowo-restauracyjnego "Grodno".

W **Mińsku voblast**, produkcja chemiczna, farmaceutyczna i drobnziarnista, kompleks samochodowy i rolno-przemysłowy, transport i logistyka, a także turystyka powinny wyprzedzać rozwój. Centra wzrostu gospodarczego powstaną w obwodzie żodinońskim, borysowskim, mińskim, smolewicyńskim, soligorskim, dzierżyńskim, mołodeczceńskim, słuckim, puchowickim, logotypowym, nieświeżym, madelskim i wołożyńskim. Kluczowymi projektami inwestycyjnymi obwodu mińskiego będzie budowa Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego "Velikiy Kamen", zakładu górniczo-przetwórczego Slavkaliy w obwodzie lubańskim, zakładu produkcji samochodów NWAO Belzhi, zakładu przetwórstwa mleka Nesvizh Baby Food LLC, kompleksu transportowo-logistycznego w wolnej strefie ekonomicznej "Mińsk", a także przebudowa produkcji ampułek w OJSC "Borisovsky Plant of Medicines".

Obwód mohylewski będzie się rozwijał poprzez produkcję chemiczną, produkcję wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, materiałów budowlanych, artykułów spożywczych, obróbki drewna z centrami wzrostu gospodarczego w Mohylewie, Bobrujsku, a także w obwodach - Mohylewskim, Bobrujskim, Osipowiczskim, Szklowskim, Bychowskim, Goreckim. Na tym terenie zakłada się: przebudowa zakładu produkcji wyrobów gumowych w Krichevie ze zwiększeniem produkcji modelowego obuwia z polichlorku winylu do 250 tys. par rocznie; budowa kompleksu do produkcji wyrobów poliestrowych w JSC "Mogilevkhimvolokno"; rozszerzenie produkcji brojlerów z kurczaką w oddziale "Servuluks Agro" NWAO "Servuluks"; Modernizacja urządzeń odlewniczych i obróbczych w Zakładzie Produkcji Maszyn w Bobrujsku, OJSC; kontynuacja realizacji Programu Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego Obwodu Południowo-Wschodniego Obwodu Mohylewskiego, w ramach którego planuje się realizację do 2020 r. dwunastu projektów mających na celu stworzenie nowych organizacji i zakładów produkcyjnych w sferze małych i średnich przedsiębiorstw, sześciu - w przemyśle, ponad trzydziestu - w rolnictwie.

Wreszcie, priorytetowy rozwój w **Mińsku zostanie nadany budowie maszyn**, dziedzinom zaawansowanej technologii - mikroelektronice, oprzyrządowaniu, informatyce i telekomunikacji, farmaceutyce, a także medycynie i usługom. Największym projektem zrealizowanym z udziałem kapitału zagranicznego w białoruskiej stolicy powinna być budowa eksperymentalnego wielofunkcyjnego kompleksu "Mińsk-Mir", który "obejmuje budowę ponad 2 milionów metrów kwadratowych mieszkań, 600 tysięcy metrów kwadratowych powierzchni dla celów

administracyjnych i publicznych, w tym międzynarodowego centrum finansowego"⁶. Stworzy to strategiczną platformę dla prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Białorusi, przyczyni się do rozwoju krajowego rynku finansowego i związanych z nim usług - turystyki, bankowości, ubezpieczeń, outsourcingu - co będzie dodatkowym bodźcem do przyciągnięcia inwestorów zagranicznych. "Inwestycja w ten projekt wyniesie około 3,5 miliarda dolarów."⁷

W inżynierii mechanicznej szereg przedsiębiorstw kapitałowych zostanie wprowadzonych na nowy poziom poprzez kompleksową modernizację. Wśród nich: OJSC "Minsk Motor Plant Holding Management Company" - dzięki opanowaniu produkcji wysokoprecyzyjnego, wysokowytrzymałego żeliwa i opracowaniu małych silników wysokoprężnych o mocy do 75 koni mechanicznych; OJSC "Minsk Automobile Plant" - spółka zarządzająca holdingu "Bielawtomaz" - poprzez przebudowę produkcji kabin do pojazdów rodzinnych MAZ; Spółka Otwarta "Fabryka przyczep i nadwozi samochodowych "MAZ-Kupava" - poprzez wprowadzenie technologii spieniania węglowodorowego przy produkcji izotermicznych płyt pojazdów; Towarzystwo Otwarte "Mińska Fabryka Łożysk" - na podstawie wyposażenia technicznego i dalszego rozwoju produkcji łożysk tocznych; Towarzystwo Otwarte "Fabryka transferów hydrotechnicznych" - na podstawie organizacji produkcji przekładni.

W zakresie mikroelektroniki i oprzyrządowania planuje się realizację projektów dotyczących rozwoju oddziału Centrum Naukowo-Technicznego "Belmicrosystems" S.A. "Integral" - spółki zarządzającej holdingiem "Integral", stworzenia obiecującej technologii obudowywania układów scalonych i włączania ich do produkcji wyrobów przemysłowych, specjalnych i dwufunkcyjnych, rozwoju struktur epitoksalnych oraz rozwoju technologii bipolarnej na płytkach o średnicy 150 mm. Do 2020 roku planuje się realizację projektu pilotażowego mającego na celu utworzenie w stolicy Białorusi klastra innowacyjno-przemysłowego wysokich technologii w zakresie kompleksowego sprzętu medycznego, systemów bezpieczeństwa, aparatury do badań nieniszczących i aparatury analitycznej, który połączy w sobie organizacje zajmujące się oprzyrządowaniem wysokiej technologii w Mińsku, a także organizacje naukowe i placówki oświatowe z silną bazą badawczą i znacznym potencjałem kadrowym. Realizacja tego projektu pilotażowego do 2020 r. powinna "zapewnić przychody ze sprzedaży towarów (prac i usług) w wysokości 450 mln USD, stworzyć 1 000 nowych miejsc pracy, zwiększyć udział innowacyjnych produktów wysyłanych w ogólnej

---

⁶ Program rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Mińska na lata 2016-2020 [Zasoby elektroniczne]. -- 2017. - URL: <http://pravo.by/document/?guid=125510=D917o00834911=15=0>

⁷ To jest to samo miejsce.

ilości wysyłanych produktów do 90 procent"⁸. Ogólnie rzecz biorąc, w ciągu pięciu lat do 2020 roku gospodarka białoruskiego kapitału "przyciągnie co najmniej 38,1 mld dolarów inwestycji zagranicznych, w tym ponad 4,8 mld dolarów bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w ujęciu netto"⁹.

Pogłębianie współpracy transgranicznej obwodów białoruskich powinno być płynnie włączone do rozwoju współpracy międzynarodowej i zewnętrznych stosunków gospodarczych Republiki Białoruś jako całości, których najważniejszymi kryteriami są stałe tempo wzrostu eksportu towarów i usług oraz osiągnięcie dodatniego bilansu w handlu zagranicznym towarami i usługami. W tym zakresie do 2020 roku uwaga regionów Białorusi będzie się koncentrować na: rozszerzaniu i dywersyfikacji powiązań handlowych i gospodarczych z różnymi krajami, związkami regionalnymi i międzynarodowymi organizacjami gospodarczymi; rozwijaniu integracji gospodarczej w ramach Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej; utrzymywaniu dobrosąsiedzkich stosunków i ścisłej współpracy z Federacją Rosyjską; rozszerzaniu kompleksowej współpracy z krajami Unii Europejskiej, w tym w ramach inicjatywy Partnerstwa Wschodniego; dalszym zacieśnianiu wymiany handlowej z krajami Unii Europejskiej, w tym w ramach inicjatywy Partnerstwa Wschodniego; oraz intensyfikacji wymiany handlowej z Federacją Rosyjską. W drugiej fazie - do 2030 r. - to właśnie pogłębienie współpracy transgranicznej we wszystkich dziedzinach handlu, działalności gospodarczej, naukowej, technologicznej i środowiskowej powinno stać się zasadniczym czynnikiem zrównoważonego rozwoju. Przyczyni się to do stworzenia elastycznych struktur handlowych z przyciąganiem inwestycji zewnętrznych w celu poprawy infrastruktury; poprawy handlu transgranicznego, turystyki; skutecznej współpracy w sferze kulturalnej, społecznej i środowiskowej; utworzenia wspólnej przestrzeni społeczno-kulturalnej; rozwoju wspólnych transgranicznych polityk regionalnych. W tych warunkach to właśnie media regionalne powinny stać się najważniejszym elementem komunikacji masowej, aby odegrać swoją rolę społeczną i polityczną w umacnianiu społeczeństwa w zakresie realizacji zadań rozwojowych na dużą skalę w regionach Białorusi w ciągu najbliższych 12-15 lat.

---

⁸ Program rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Mińska na lata 2016-2020 [Zasoby elektroniczne]. -- 2017. - URL: <http://pravo.by/document/?guid=125510=D917o00834911=15=0>

⁹ Mińsk planuje przyciągnąć co najmniej 38 mld dolarów inwestycji zagranicznych w latach 2016-2020 [Zasoby elektroniczne4res]. - -- 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minsk-planiruet-privlech-v-2016-2020-godah-ne-menee-38-mlrd-inostrannyh-investitsij-252054-2017/>

Białoruś: Euroazjatyckie kontakty regionalne i media

Dzisiaj białoruska prasa regionalna stoi przed wielkimi zadaniami twórczymi, które obejmują wszystkie etapy realizacji polityki państwowej rozwoju regionalnego na Białorusi, "jednym z najważniejszych elementów jest pogłębienie współpracy transgranicznej z partnerami zagranicznymi, co oznacza m.in. odpowiedni rozwój międzynarodowego segmentu białoruskiego dziennikarstwa regionalnego"¹⁰. Jednocześnie współdziałanie białoruskich obwodów z partnerami zagranicznymi powinno być płynnie włączone do rozwoju współpracy międzynarodowej Republiki Białoruś jako całości, której najważniejszymi kryteriami są stałe tempo wzrostu eksportu towarów i usług oraz osiągnięcie dodatniego bilansu handlu zagranicznego towarami i usługami.

Pod tym względem białoruskie regionalne środki masowego przekazu mają bardzo szerokie spektrum tematyczne, które w najbliższej przyszłości powinno znaleźć pełne odzwierciedlenie na łamach gazet miejskich, okręgowych i regionalnych. Podkreśliły w tym kontekście te obszary, które podkreślają geografie współpracy międzyregionalnej i które są omawiane w Narodowej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Republiki Białorusi na okres do 2030 roku¹¹: rozszerzenie kompleksowej współpracy z regionami Unii Europejskiej, a w szczególności w ramach inicjatywy Partnerstwa Wschodniego, a także z regionami krajów "Pasa Sąsiedztwa" - Polski, Litwy, Łotwy; pogłębienie współpracy z regionami krajów uczestniczących w mega-projekcie "Jeden Pas, Jedna Droga". Być może jednak jak dotąd najbardziej realny rozwój integracji gospodarczej na szeroką skalę obserwujemy z regionami krajów Euroazjatyckiego Związku Gospodarczego (Rosja, Kazachstan, Armenia, Kirgistan), a zwłaszcza z rosyjskimi podmiotami federacji w ramach państwa Unii.

Jeśli chodzi o Euroazjatycką Unię Gospodarczą, to od samego początku jej istnienia w zakresie opracowywania działań integracyjnych uważano, że poziom współpracy regionalnej jest wskaźnikiem trafności i skuteczności działań regulacji ponadnarodowych, ponieważ historycznie istniały ekonomiczne podstawy do wdrażania działań integracyjnych mających na celu stymulowanie rozwoju regionalnego i współpracy międzyregionalnej, a także potencjał do rozszerzania

---

¹⁰ Zalessky B. Media refleksja nad specyfiką współpracy transgranicznej regionów Białorusi / B. Zalessky // *Zhurnalistyka-2018: stan, problemy i perspektywy: mateyryalyaly 20 th Mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, Mińsk, 15-16 stron. 2018 / Redk.: V.M. Samusevich (adk. red.) [iinsh.] - Mińsk: BDU, 2018. -- C. 291.

¹¹ Narodowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Republiki Białorusi na okres do 2030 roku. - Ministerstwo Gospodarki Republiki Białorusi. - Mińsk, 2017. -- C. 137.

współpracy w różnych dziedzinach i sferach gospodarki na poziomie regionów państw członkowskich EWEA. W rezultacie "uwzględnienie aspektów regionalnych pozwala na skuteczniejszą realizację działań stymulujących nowe obszary wzajemnej wymiany handlowej, budowę przemysłowych łańcuchów produkcyjnych, tworzenie korytarzy transportowych i planowanie lokalizacji obiektów infrastrukturalnych oraz w przyszłości zapewnienie rozwoju społecznego i poprawę poziomu życia"¹².

Jeśli mówimy o dwustronnym formacie współpracy międzyregionalnej w ramach Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej, to bezwarunkowym liderem i impulsem do rozwoju całej integracji euroazjatyckiej jest tutaj wzajemne oddziaływanie regionów Białorusi i Rosji w ramach państwa unijnego. Wystarczy powiedzieć, że do połowy 2018 roku białoruskie regiony utrzymywały "bezpośrednie stosunki handlowe i gospodarcze z 80 obwodami Federacji Rosyjskiej, z czego 70 - na podstawie długoterminowych umów o współpracy".¹³a do dziesięciu głównych partnerów handlowych należą: Moskwa i Sankt Petersburg, republiki Tatarstanu i Baszkortostanu, obwód permski, a także obwody: Briański, Kałuski, Moskiewski, Smoleński i Tiumeński.

O rosnącym potencjale białorusko-rosyjskiej współpracy międzyregionalnej szczególnie świadczyły wyniki V Forum Regionów Białorusi i Rosji, które odbyło się w Mohylewie w październiku 2018 roku i obejmowało takie główne obszary tematyczne jak: polityka rolna, ujednoczenie i harmonizacja prawodawstwa, gospodarka cyfrowa, polityka młodzieżowa, działalność międzynarodowa oraz bezpieczeństwo gospodarcze. Należy zauważyć, że dziś w dużej mierze to właśnie z punktu widzenia mediów białoruskich i rosyjskich Forum Regionów definiowane jest jako "kluczowy projekt współpracy regionalnej między Białorusią a Rosją, skuteczną platformą dla partnerskiego dialogu na temat integracji gospodarczej i współpracy międzyregionalnej"¹⁴. I nie jest to stwierdzenie bezzasadne. Wystarczy powiedzieć, że na wspomnianym forum w Mohylewie podpisano umowy na ponad pół miliarda dolarów.

Fakt, że do ram prawnych białorusko-rosyjskiej współpracy międzyregionalnej w ramach piątego forum dodano jeszcze 76 dokumentów, również przemawia za tymi. W szczególności Rada Obwodu Mohylewskiego zawarła umowy o współpracy i

---

¹² Główne kierunki rozwoju gospodarczego EWEA do 2030 r. - Euroazjatycka Komisja Gospodarcza. - - M., 2015. - - C. 42.

¹³ M. Masnikowicz, M. Rabota na Wynik / M. Masnikowicz // Priorytetowe kierunki współpracy regionalnej jako kluczowy czynnik budowy sojusznicy: projekt inform.-integratsiyu / komp. Gusev, B. Zalessky. - Mińsk: Biznesosset, 2018. - - C. 5.

¹⁴ M. Masnikowicz, M. Forum Regionalne stało się skuteczną platformą dialogu w kwestiach integracji i współpracy międzyregionalnej / M. Masnikowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.sovrep.gov.by/ru/interview-ru/view/forum-regionov-stal-effektivnoj-ploschadkoj-dlja-dialoga-po-voprosam-integratsii-i-mezhregionalnogo-256/>

rozwoju stosunków ze zgromadzeniami ustawodawczymi Obwodu Kałuskiego i Ziemia Krasnodarskiego. Rada Obwodu Grodzieńskiego będzie współpracować z Dumą Obwodu Kaliningradzkiego w sferze handlowej, gospodarczej, naukowej, technicznej i kulturalnej. Rada Obwodu Homelskiego i Zgromadzenie Ustawodawcze obwodu Niżnego Nowogrodu, a także Mohylewski Obwodowy Komitet Wykonawczy i rząd obwodu Nowosybirskiego określiły podobne obszary współpracy. Ale mówimy także nie tylko o integracji szczebla regionalnego czy regionalnego, ale także o tym, że "w proces ten zaangażowane są małe miasta, które dość aktywnie współpracują, i to nie tylko w zakresie stosunków humanitarnych i budowania więzi gospodarczych"¹⁵. W związku z tym okazuje się, że obecnie na szczeblu międzyregionalnym współpraca między obwodami białoruskimi a bezwzględną większością podmiotów wchodzących w skład Federacji Rosyjskiej została już nawiązana. Ale w jaki sposób jest to w pełni odzwierciedlone na stronach białoruskiej prasy regionalnej? Sprawa jest aktualna, z wielkim niezrealizowanym potencjałem.

Relacje w białoruskiej prasie regionalnej na temat współpracy między regionami Białorusi i jej partnerami w Kazachstanie, kolejnym członkiem Euroazjatyckiego Związku Gospodarczego, z którym w listopadzie 2017 roku podpisano Traktat o współpracy społeczno-gospodarczej do 2026 roku, mający na celu wdrożenie nowego jakościowo etapu w stosunkach dwustronnych, w tym na szczeblu regionalnym, powinny stać się bardzo zróżnicowane. Warto tu przypomnieć, że już w 2000 roku Białoruś i Kazachstan podpisały umowę o współpracy w dziedzinie prasy i informacji, która w 2017 roku została uzupełniona o zapis, w którym "szczególną wagę przywiązywano do rozszerzenia współpracy w dziedzinie środków masowego przekazu między tymi dwoma państwami"¹⁶ i która weszła w życie w październiku 2018 roku. Zakres tematyczny publikacji w prasie regionalnej mógłby być w tym względzie bardzo szeroki. Jest to również działalność w Kazachstanie wspólnych zakładów montażowych z udziałem Białorusi, które na koniec 2017 roku liczyły osiem, przeznaczonych do produkcji sprzętu górniczego, kopalń, specjalnego sprzętu użytkowego i przeciwpożarowego, ciągników, kombajnów, silników, pras, sprzętu medycznego. Jest to również realizacja projektu Kazachstańsko-Białoruski Park Przemysłowo-Technologiczny Maszyn Rolniczych i Komunalnych w Kokshetau w obwodzie akmolskim, którego pierwsza faza została uruchomiona w 2016 roku. Obejmuje to realizację w Kazachstanie kilkudziesięciu wspólnych projektów naukowo-technicznych z szerokim wykorzystaniem białoruskich technologii,

---

¹⁵ Matveev, Na V Forum Obwodów Białorusi i Rosji podpisano ponad 70 umów regionalnych / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/bolee-70-regionalnyh-soglashenij-podpisano-na-v-forume-regionov-belarusi-i-rossii-321404-2018/>

¹⁶ Umowa między Rządem Republiki Kazachstanu a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie środków masowego przekazu [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://pravo.by/document/?guid=125510=1017000711=1>

innowacji i osiągnięć naukowych. Tematyka białorusko-kazachskiej współpracy międzyregionalnej może być szczególnie aktualna dla prasy obwodów homelskiego, grodzieńskiego i mohylewskiego. Tym samym w listopadzie 2016 roku Homelski Regionalny Komitet Wykonawczy podpisał umowę o współpracy z akimatem obwodu pańłodarskiego. Obwód mohylewski zawarł podobne umowy z obwodem południowokazachskim (2003) i wschodniokazachskim (2009). W 2014 r. regiony Grodno i Akmola podpisały Memorandum o współpracy w rolnictwie. Ale jak te wszystkie dokumenty są wdrażane w praktyce? "Nie zawsze są one odpowiednio odzwierciedlone w sferze medialnej. A to ma wpływ na zmniejszenie zainteresowania partnerów i na kontynuację współpracy jako całości"¹⁷.

Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej jest ważnym elementem wzmacniania dwustronnej współpracy handlowej, gospodarczej i kulturalnej z Armenią, kolejnym państwem członkowskim Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej. Wystarczy powiedzieć, że na dzień dzisiejszy "między miastami i regionami Białorusi i Armenii podpisano 21 umów o współpracy bliźniaczej"¹⁸. Tak więc jeszcze w 2008 roku w ramach rozwoju współpracy między obwodem mińskim a obwodem ysuskim podpisano siostrzane umowy o współpracy z Borysowem, Nieświeżem, Soligorskiem, Słuckiem i Myadelą z takimi ormiańskimi miastami jak Kapan, Goris, Agarak, Sisian i Meghri. Ponadto, "w maju 2011 roku lista białoruskich i ormiańskich partnerów regionalnych została rozszerzona o obwód oszczepowiczski i miasto Sewan, w czerwcu 2012 roku - obwód witebski i Lori marz, miasta Orsza i Spitak, Witebsk i Wanadzor, a w październiku 2012 roku - obwód lepeleski i Taszira, obwód brasławski i stiepanawan"¹⁹. Przechodząc do analizy realizacji tych umów, prasa regionalna Białorusi i Armenii mogłaby wyjść z założenia, że białorusko-ormiańska współpraca międzyregionalna jako całość przyczynia się do intensyfikacji wspólnej działalności gospodarczej, przywrócenia utraconych więzi produkcyjnych, kontaktów humanitarnych i ludzkich, zapewnienia promocję dwustronnych projektów gospodarczych oraz tworzenie wspólnych konkurencyjnych produktów, na które jest popyt zarówno na rynkach krajowych, jak i w krajach trzecich.

Wreszcie, w lipcu 2018 roku Białoruś podpisała umowę o współpracy w dziedzinie informacji z innym państwem członkowskim Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej, Kirgistanem, w celu zachęcenia do regularnej wymiany materiałów informacyjnych na temat życia politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego obu krajów, a

---

¹⁷ Zalessky, B. Stosunki międzynarodowe i media. Wektorialność polityki zagranicznej w warunkach globalnego kryzysu zaufania / B. Zalessky. - Palmarium Academic Publishing, 2018. -- C. 57.

¹⁸ Stosunki handlowe i gospodarcze [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://armenia.mfa.gov.by/ru/bilateral_relations/trade_economic/

¹⁹ Zalesskiy, B.L. Białoruskie dziennikarstwo międzynarodowe: cechy, tendencje, perspektywy: podręcznik dydaktyczno-metodyczny / B.L. Zalesskiy. - Mińsk: BSU, 2014. -- C. 221.

także rozwijania współpracy między redakcjami. Jednocześnie "strona kirgiska zaproponowała również nowy kierunek współpracy w dziedzinie informacji. Dotyczy to w szczególności współpracy na poziomie dziennikarstwa regionalnego²⁰. Wiele faktów świadczy o tym, że portfolio tematyczne publikacji w prasie regionalnej Białorusi i Kirgistanu może być bardzo zróżnicowane w tym zakresie. Na przykład w 2017 roku białoruski eksport do tego środkowoazjatyckiego kraju przekroczył 300 pozycji towarowych: od produktów mlecznych i ciężarówek po płyty wiórowe, meble, tapety. Istnieje ponad 50 przedstawicielstw podmiotów sieci dystrybucji towarów i dystrybutorów białoruskich przedsiębiorstw. W listopadzie 2016 roku uruchomiono tu produkcję montażową ciągników MTZ oraz centrum serwisowe maszyn rolniczych na bazie Biszkeku "Avtomash Radiator". W tym samym czasie "UPP "Niva-Holding" (Soligorsk) zarejestrowała w Ministerstwie Sprawiedliwości Kirgistanu białoruskie przedsiębiorstwo "Niva-Shakhtospetsstroy", które planuje produkować sprzęt dla górnictwa i budownictwa wodnego z komponentów produkowanych przez "Niva-Holding".²¹ [12]. Plany obejmują utworzenie na terytorium Kirgistanu zakładu montażowego dla białoruskich kombajnów zbożowych, co było przedmiotem podpisanego Memorandum o współpracy pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa, Przemysłu Spożywczego i Melioracji Kirgistanu, Gomselmash OJSC oraz dystrybutorem białoruskiego przedsiębiorstwa Avtomash Radiator LLC. Umowa o współpracy pomiędzy Białoruskim Narodowym Centrum Badań Marketingowych i Cenowych a firmą wystawienniczą Bİ Expo z Biszkeku ma na celu rozszerzenie białorusko-kirgiskiej współpracy w zakresie działalności wystawienniczej i targowej. Konsekwentnie rozwijając regionalne więzi gospodarcze z partnerami w Kirgistanie, w sierpniu 2018 roku strona białoruska dostarczyła do stolicy Kirgistanu 15 niskopodłogowych trolejbusów produkowanych przez JSC "Belkommunmash", które będą również organizować szkolenia dla kierowców wydziału trolejbusów Biszkeka. Interesujący szczegół: ta "technika została zakupiona w ramach projektu "Rozwój transportu publicznego miasta Biszkek", finansowanego przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju²².

Podsumujmy to. W niniejszym opracowaniu przytoczyliśmy fakty szybkiego rozwoju i wzrostu współpracy międzyregionalnej Białorusi z partnerami tylko z krajów Euroazjatyckiego Związku Gospodarczego - Rosją, Kazachstanem, Armenią,

---

²⁰ Białoruś i Kirgizja podpisały umowę o współpracy w dziedzinie informacji [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-kyrgyzstan-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve-v-sfere-informatsii-309989-2018/>

²¹ Rozmowa z Nadzwyczajnym i Pełnomocnym Ambasadorem Republiki Białorusi w Republice Kirgiskiej A. Strachko na łamach czasopisma informacyjno-analitycznego "Połączenie rynku" (№ 1, 2018) [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/ba775717cb6a991b.html>

²² W Biszkeku 37 dostarczonych zostało trolejbusów wyprodukowanych na Białorusi i w Rosji [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-bishkek-postavili-37-trolejbusov-belorusskogo-i-rossijskogo-proizvodstva-313496-2018/>

Kirgistanem. Jeśli dodamy do nich podobne trendy obserwowane dziś w obwodach Wspólnoty Niepodległych Państw, Unii Europejskiej, "dalekiego łuku", Pasie Gospodarczym Jedwabnego Szlaku, to wszystkie one będą przekonująco świadczyć o tym, co oczywiste: takie pojęcie jak "międzynarodowe dziennikarstwo regionalne", które nawet w profesjonalnym środowisku medialnym jest jeszcze rzadkością, powinno jak najszybciej odnaleźć swoje prawdziwe kontury w praktyce medialnej przestrzeni informacyjno-komunikacyjnej obwodów Białorusi, tak aby jego przedstawiciele mogli być kompetentni w dziedzinie informacji i komunikacji.²³

FOR AUTHOR USE ONLY

---

²³ Zalesky, B. Białoruś - Rosja: granice integracji. Kronika budowy sojusznicej /B. Zalesky. - LAP LAMBERT Academic Publishing, 2016. -- C. 96.

Białoruś-Ukraina: potencjał dla rady doradczej

Jedną z najskuteczniejszych form koordynacji białorusko-ukraińskiej wymiany handlowej i gospodarczej jest powołany w 2010 roku Komitet Doradczy Współpracy Gospodarczej. Nowa dwustronna struktura od samego początku miała kilka głównych zadań. Mianowicie, oprócz rozwijania partnerskich relacji pomiędzy Białorusią i Ukrainą w sferze handlowej i gospodarczej, aby w pełni ułatwić rozszerzenie kontaktów pomiędzy przedstawicielami środowiska biznesowego, a także zwiększyć wolumen wzajemnej wymiany handlowej. Dzisiaj "rada doradcza jest platformą, na której biznes omawia najbardziej palące problemy. Z drugiej strony, omawiamy obiecujące projekty, nowe możliwości, które otwierają się przed stronami"²⁴. Dlatego też kolejne, siódme spotkanie tego ciała doradczego stało się ważną częścią programu Pierwszego Forum Regionów Białorusi i Ukrainy, które odbyło się w październiku 2018 roku w Homlu.

O poważnym potencjale białorusko-ukraińskiej rady doradczej ds. współpracy biznesowej świadczy m.in. lista zagadnień rozpatrywanych na październikowym (2018 r.) posiedzeniu, która obejmowała "opracowanie projektu umowy między Gabinetem Ministrów Ukrainy a Rządem Białorusi w sprawie zatwierdzenia regulaminu tworzenia i stosowania elektronicznego systemu certyfikacji pochodzenia towarów". Omówiono współpracę międzyregionalną i potencjał eksportowy regionów, perspektywy wykorzystania platform handlowych do rozszerzenia wzajemnej wymiany handlowej między Białorusią i Ukrainą, interakcje między środowiskami biznesowymi i przedsiębiorstwami w różnych sferach²⁵.

Kolejnym tematem, który był kontynuowany na posiedzeniu Białorusko-Ukraińskiej Rady Doradczej ds. Współpracy Biznesowej, jest współdziałanie średnich i małych przedsiębiorstw obu krajów, a także rozwój współpracy przemysłowej. W szczególności ze strony ukraińskiej pojawiły się propozycje współpracy z partnerami białoruskimi nad konkretnymi projektami związanymi z energetyką alternatywną,

---

²⁴ Ulakhovich, V. Ważny kierunek współpracy pomiędzy Białorusią i Ukrainą - rozwój współpracy przemysłowej (w języku rosyjskim) / V. Ulakhovich // [Zasoby elektroniczne]. - - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/opinions/view/vazhnoe-napravlenie-sotrudnichestva-belarusi-i-ukrainy-razvitie-promkooperatsii-6508/>

²⁵ Dokumenty za 10 milionów dolarów zostały podpisane na posiedzeniu Białorusko-Ukraińskiej Rady Doradczej [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/dokumenty-na-10-mln-podpisany-na-zasedanii-belorusko-ukrainskogo-konsultativnogo-soveta-323029-2018/>

przetwarzaniem produktów rolnych, farmakologią, "tak aby produkty te następnie trafiły na rynki innych krajów"²⁶.

Jeśli chodzi o współpracę przemysłową, strona białoruska widzi atrakcyjne perspektywy rozwoju w zakresie budowy maszyn, maszyn drogowych i budowy obrabiarek. Jednocześnie Białoruś może zaoferować promocję wspólnych produktów na rynku Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej. A w ramach układu o stowarzyszeniu między Ukrainą a Unią Europejską istnieją możliwości wprowadzania na rynek europejski wspólnych produktów białorusko-ukraińskich, nawet w ramach określonych kontyngentów. Należy zauważyć, że podjęto już konkretne kroki w celu osiągnięcia tych perspektyw. W szczególności, w ramach wspomnianego już Pierwszego Forum Regionów Białorusi i Ukrainy, Memorandum o rozwoju współpracy zostało podpisane przez Republikańskie Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Przemysłowych "BelAPP" oraz Ukraiński Związek Przemysłowców i Przedsiębiorców (UUIE). Niniejszy dokument "jest nakłaniany do wspierania rozwoju współpracy przemysłowej, tworzenia wspólnych manufaktur, otwierania obiektów sieci towarowych i reprezentacji przedsiębiorstw - członków "BelAPP" i USPP"²⁷.

Jeśli chodzi o poważne problemy, które obecnie niepokoją społeczność przedsiębiorców w obu krajach, to obejmują one przede wszystkim ograniczenia i bariery, które powstają w związku ze zmianą ustawodawstwa krajowego w procesie interakcji. Pod tym względem dyskusja na ten temat wyszła nawet poza posiedzenie Rady Doradczej ds. Współpracy Biznesowej i uzyskała format konferencji "Usuwanie barier technicznych we wzajemnym handlu za pomocą metod regulacji technologicznych". Produkty przemysłowe", które zgromadziły w Homelu ponad 120 specjalistów z różnych sektorów gospodarki, którzy mogli szczegółowo omówić aktualne trendy w rozwoju systemów regulacji technicznych, standaryzacji, metrologii i akredytacji, aby następnie w praktyce wykorzystać te "najważniejsze narzędzia do produkcji bezpiecznych i wysokiej jakości produktów oraz zmniejszenia barier technicznych w handlu"²⁸.

Oprócz dyskusji nad aktualnymi zagadnieniami związanymi z interakcją, uczestnicy spotkania rady mogli również przyjąć szereg dokumentów, z których wynika, że ta struktura doradcza coraz bardziej koncentruje się na realizacji konkretnych projektów

²⁶ Szczególnie ważne jest współdziałanie średnich i małych przedsiębiorstw z Białorusi i Ukrainy - Cziżkow [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/vzaimodejstvie-srednego-i-malogo-biznesa-belarusi-i-ukrainy-osobenno-vazhno-chizhikov-323008-2018/>

²⁷ Przedsiębiorstwa białoruskiego Ministerstwa Przemysłu dostarczą na Ukrainę urządzenia o wartości 73,5 mln dolarów [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/predpriyatija-minproma-belarusi-postavjat-v-ukrainu-tehniku-na-735-mln-323286-2018/>

²⁸ Sposoby ograniczania barier technicznych w handlu zostaną omówione na Regionalnym Forum Białorusi i Ukrainy [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/puti-snizhenija-tehnicheskikh-barjerov-v-torgovle-obsudjat-na-forume-regionov-belarusi-i-ukrainy-322764-2018/>

dwustronnych. W szczególności, umowa ramowa dotycząca zabezpieczenia kredytu na obrót towarowy została podpisana przez LLC z AI BNH Ukraine i JSC Credit Dnipro Bank. Umowy o współpracy z ukraińskimi kolegami podpisali szefowie Homelskiego i Witebskiego oddziału Białoruskiej Izby Przemysłowo-Handlowej. A białoruscy eksporterzy, tacy jak Mozyrsol, baranowiczskie stowarzyszenie produkcji bawełny, kompleks produkcyjno-handlowy Domanovsky, zawarli korzystne umowy na dostawy swoich produktów do ukraińskich partnerów. W sumie, w ramach rady podpisano 9 dokumentów o wartości prawie 10 milionów dolarów.

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Francja: formy koordynacji partnerstwa

Współpracy Gospodarczej oraz regularnie zwoływane forum biznesowe przedsiębiorców obu krajów odgrywają dziś kluczową rolę w koordynacji dwustronnych stosunków partnerskich między Białorusią i Francją. Dość wymownie świadczy o tym trzecie posiedzenie wspólnej komisji i piąte forum biznesowe, które odbyło się w październiku 2018 roku w Mińsku.

Uczestnicy spotkania komisji podsumowali wyniki wspólnych prac z ostatnich dwóch lat w zakresie współpracy handlowej, gospodarczej i inwestycyjnej, a także nakreślili priorytetowe obszary rozwoju partnerstwa, w tym handlu, środowiska, rolnictwa, transportu, turystyki, sfery bankowej i finansowej, jak również "stosunki międzyregionalne i rozwój ram prawnych współpracy dwustronnej"²⁹.

Mówiąc o wynikach, strony zauważyły kilka pozytywnych tendencji w rozwoju białorusko-francuskich więzi partnerskich. Po pierwsze, wzajemna wymiana handlowa między tymi dwoma krajami stale rosła w ciągu ostatnich dwóch lat: o 28 procent w 2017 roku i o prawie 15 procent w pierwszych ośmiu miesiącach 2018 roku, przekraczając 260 milionów dolarów. Jednocześnie jeszcze w 2017 roku "wzrost białoruskiego eksportu wyniósł 155%, pozytywna dynamika eksportu w 2018 roku"³⁰. Stało się tak przede wszystkim ze względu na takie stanowiska jak transport, informatyka, telekomunikacja i usługi informacyjne. Ponadto obecnie z Białorusi do Francji dostarczanych jest 250 sztuk towarów. Interesujący szczegół: na spotkaniu w Mińsku strona francuska zaproponowała podwojenie handlu z białoruskimi partnerami w ciągu najbliższych pięciu lat, uważając, że "obietującymi obszarami współpracy mogą być rolnictwo, ubezpieczenia, transport, dostawy sprzętu i maszyn"³¹.

Po drugie, pozytywne zmiany w zakresie przyciągania inwestycji francuskich do białoruskiej gospodarki, które w pierwszej połowie 2018 roku wzrosły o ponad 75% i wyniosły cztery i pół miliona dolarów. Przy tym "na Białorusi zarejestrowanych jest 40 organizacji z francuskimi inwestycjami"³².

---

²⁹ Na trzeciej sesji wspólnej białorusko-francuskiej komisji ds. współpracy gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/dff75390f947ce6c.html

³⁰ Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorusi przy Republice Francuskiej P. Łatuszką w agencji "Mińsk-Nowosti" (26 października 2018 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/b683fba5967f5743.html>

³¹ Francja proponuje podwojenie obrotów handlowych z Białorusią [zasoby elektroniczne] w ciągu najbliższych pięciu lat. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/frantsija-predlagaet-v-blizhajshie-pjat-let-udvoit-tovarooborot-s-belarusju-323245-2018/>

³² Igor Petrishenko spotkał się z sekretarzem stanu przy Ministrze Europy i Spraw Zagranicznych Francji [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <http://www.government.by/ru/content/8349>

Jeśli chodzi o rozwój ram prawnych stosunków białorusko-francuskich, do niedawna istniało 21 dokumentów: od Protokołu o ustanowieniu stosunków dyplomatycznych z dnia 25 stycznia 1992 roku do memorandum o współpracy między Ministerstwem Sprawiedliwości Republiki Białorusi a Francuską Krajową Izbą Wykonawców Sądowych z dnia 23 listopada 2017 roku. W ramach trzeciego posiedzenia wspólnej komisji strony uzupełniły tę listę dokumentów dwustronną umową międzyrządową o międzynarodowy transport drogowy osób i towarów, której projekt został uzgodniony jeszcze w latach 90. i która obecnie "prawnie określa istniejące umowy między Białorusią a Francją w dziedzinie międzynarodowego transportu drogowego"³³.

Dowodem na to są dokumenty akceptowane w obszarach forum biznesowego.

Najpierw Narodowe Centrum Badań Marketingowych i Cenowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych Białorusi oraz francuskie stowarzyszenie biznesowe MEDEF International podpisały protokół ustaleń, który "przyczyni się do zwiększenia liczby francuskich inwestycji w gospodarce białoruskiej" i³⁴ pomoże rozwijać współpracę w dziedzinie rolnictwa, energetyki i budownictwa. Po drugie, uczestnicy forum zawarli dwie umowy ramowe w dziedzinie edukacji i kultury.

Po trzecie, konkretnym rezultatem piątego forum biznesowego była umowa podpisana przez oddział "Domostroenie" RUE "Newspaper Factory" (Shklov) z francuską firmą SARL Logibat, która zajmuje się budową osiedli mieszkaniowych w ich kraju, na dostawę w latach 2018-2019 około 60 zestawów domów szkieletowych za łączną kwotę jednego miliona euro. Ciekawe, że "pierwsze dwa domy z białoruskiego Szklowa zostały wysłane do Francji w 2015 roku"³⁵. W ciągu najbliższych pięciu lat firma planuje sprzedać około 650 domów we Francji. W sumie, w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy 2018 roku, Concern Bellesbumprom, który obejmuje "Domostroenie", eksportował na rynek francuski produkty za trzy miliony dolarów - meble, konstrukcje drewniane, okna i drzwi.

---

³³ Białoruś i Francja podpisały między państwową umowę o międzynarodowym transporcie drogowym [Zasób elektroniczny]. -- 2018. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/belarus-i-frantsija-podpisali-mezhpravosoglashenie-o-mezhdunarodnyh-avtomobilnyh-perevozkah-323221-2018/>

³⁴ Narodowe Centrum Marketingu i Francuskie Stowarzyszenie Biznesu podpisały Memorandum of Understanding [Zasoby Elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/natsionalnyj-tsentr-marketinga-i-biznes-assotsiatsija-frantsii-podpisali-memorandum-o-vzaimoponimanii-323213-2018/>

³⁵ Szklowskoje "Domostroenie" dostarczy nową partię domów drewnianych do Francji [Zasoby elektrotechniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/shklovskoe-domostroenie-podpishet-soglashenie-o-postavke-novoj-partii-derevjannyh-domov-vo-frantsiju-323174-2018/>

Białoruś - Francja: komponent regionalny

Intensyfikacja białorusko-francuskiej interakcji międzyregionalnej stała się jednym z ważnych elementów obserwowanej obecnie pozytywnej dynamiki współpracy handlowej i gospodarczej między oboma krajami. Doprowadziło to w szczególności do tego, że w ciągu ostatnich dwóch lat liczba działających na Białorusi firm francuskich i francusko-białoruskich, w tym tak dużych jak Renault, Lactalis, Danone, wzrosła z 40 do 63, a lista pozycji towarowych białoruskiego eksportu do Francji wynosi już dwie i pół setki. Jednak strony nadal uważają, że "białorusko-francuskie stosunki handlowe i gospodarcze nie wykorzystują potencjału obu krajów"³⁶. Dlatego zadanie kompleksowej dywersyfikacji surowcowej białoruskich dostaw i znalezienia nowych nisz na rynku francuskim pozostaje kluczowe nawet dzisiaj. Obwody Białorusi i Francji mogą i powinny wnieść istotny wkład w jego rozwiązanie. Na pewno mają do tego niezbędne możliwości.

Tak więc w listopadzie 2018 roku we francuskim mieście Villeux, położonym w regionie Lotaryngii, otwarto jedną czwartą białoruskich drewnianych domów. Co ciekawe, na wniosek strony białoruskiej dzielnica ta została nazwana imieniem Jeana Gilberta - wybitnego lekarza, botanika i biologa. "Ten człowiek był twórcą jednego z pierwszych szpitali, szpitala w Grodnie, i jednego z pierwszych ogrodów botanicznych w Europie Wschodniej. W Grodnie znajduje się pomnik na cześć Jeana Gilberta, jest plac o tej samej nazwie"³⁷. W sumie do połowy listopada 2018 roku z białoruskich materiałów wybudowano w Lotaryngii 71 budynków mieszkalnych. W szczególności w Okur-Mulen zbudowano już ulicę 17 białoruskich domów.³⁸ ...gdzie pierwsi najemcy osiedlili się w pierwszym kwartale 2018 roku.

Te drewniane domy są wykonane przez oddział 39 "Domostroenie" Szklowskich Zakładów Gazetowych. Mają one dobre właściwości termoizolacyjne, a ich montaż wraz z innymi pracami budowlanymi trwa do trzech miesięcy. Ponieważ wszystkie główne elementy domu szkieletowo-panelowego są wykonane w Shklovo, plac budowy w Lotaryngii pozostaje tylko do montażu gotowych konstrukcji. "Taki dom

---

³⁶ Białoruś i Francja zintensyfikują współpracę międzyparlamentarną [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/belarus-i-frantsija-aktivizirujut-mezhparlamentskoe-sotrudnichestvo-325720-2018/>

³⁷ Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białoruś przy Republice Francuskiej P. Łatuszką w agencji "Mińsk-Nowosti" (26 października 2018 roku) [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/b683fba5967f5743.html>

³⁸ Pierwszy kamień położono we Francji, aby zbudować jedną czwartą białoruskich drewnianych domów [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/pervyj-kamen-zalozhen-vo-frantsii-v-stroitelstvo-kvartala-iz-belorusskih-derevjannyh-domov-276022-2017/>

³⁹ Kulyagin, S. Shklovskoe "Domostroenie" planuje podwoić eksport domów szkieletowych do Francji (w języku rosyjskim) / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/shklovskoe-domostroenie-planiruet-uvelicxit-vdvoe-eksport-karkasno-panelnyh-domov-vo-frantsiju-228449-2017/>

nie kurczy się i może być wzniesiony o każdej porze roku. <...> Ich żywotność przy pełnym przestrzeganiu techniki budowlanej wynosi 30-50 lat" .

Być może z tych powodów Lotaryngia planuje do końca 2019 roku zwiększyć budowę do 132 domów, podpisać umowę na dostawę białoruskich płytek, które będą służyły do dekoracji domów, a także kuchni wyprodukowanych na Białorusi do wyposażenia domów. Ogólnie rzecz biorąc, "w 2017 roku do Francji dostarczono 16 milionów dolarów białoruskich mebli, domów i innych wyrobów z drewna, a przez 9 miesięcy tego roku - ponad 17 milionów dolarów"⁴⁰. Przypomnijmy, że pierwsze dwa domy z białoruskiego Szkłowa zostały wysłane do francuskich konsumentów już w 2015 roku. A dzisiaj "firma planuje sprzedać około 650 domów we Francji w ciągu najbliższych pięciu lat"⁴¹.

Wszystkie te fakty są bardzo wymownym dowodem na to, na jakie punkty rozwoju współpracy międzyregionalnej z francuskimi partnerami kładzie się nacisk w obwodzie mohylewskim, gdzie JLLC Unimilk Shklov - jedno z przedsiębiorstw głównego inwestora francuskiego na Białorusi - firmy Danone, która z powodzeniem działa w Shklovie i zamierza się dalej rozwijać. A strony omawiają już "kwestię ewentualnej współpracy i partnerstwa w zakresie przetwarzania odpadów domowych i uzdatniania wody pitnej"⁴².

Wśród innych białoruskich obwodów poważnie zainteresowanych rozwojem współpracy z partnerami z Francji jest obwód brzeski, gdzie działają trzy przedsiębiorstwa z kapitałem francuskim. Jest to spółka zależna znanej już korporacji Danone Pruzhany JLC i dwóch małych przedsiębiorstw w Brześciu. Współpraca w dziedzinie budowy maszyn, przemysłu lekkiego, chemicznego i perfumeryjnego oraz kosmetycznego, w której Francja jest jednym ze światowych liderów, wydaje się obiecująca⁴³. Innym obszarem partnerstwa jest medycyna. Pod koniec 2017 roku Brzeski Szpital Obwodowy i Klinika Uniwersytecka w Strasburgu uznały, że konieczne jest podpisanie umowy o współpracy, aby "nadać jej nowy impuls i

---

⁴⁰ Jedna czwarta białoruskich drewnianych domów pojawiła się we francuskim Villeu [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/kvartal-belorusskih-derevjannyh-domov-pojavilsja-vo-frantsuzskom-vilrju-324661-2018/>

⁴¹ Szkłowskoje "Domostroenie" dostarczy nową partię domów drewnianych do Francji [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/shklovskoe-domostroenie-podpishet-soglaszenie-o-postavke-novoj-partii-derevjannyh-domov-vo-frantsiju-323174-2018/>

⁴² Kulyagin, region S. Mohylew i Francja będą kłaść nacisk na rozwój współpracy gospodarczej / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/mogilevskaja-oblast-i-frantsija-namereny-sdelat-aktsent-na-razvitii-ekonomicheskogo-sotrudnichestva-251920-2017/>

⁴³ Vechorko, S. Francuscy biznesmeni są oferowani do inwestowania kapitału w obwodzie brzeskim OJSC / S. Vechorko // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/frantsuzskim-biznesmenam-predlagajut-vkladyvat-kapital-v-oao-brestskoj-oblasti-227920-2017/>

systemowy charakter"⁴⁴. W ten sposób osobiste kontakty lekarzy z Brześcia i Strasburga osiągnęły poziom znaczącego projektu społecznego.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

⁴⁴ Brzeski Szpital Obwodowy i Klinika Uniwersytecka w Strasburgu podpiszą umowę o współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/brestskaja-oblastnaja-bolnitsa-i-universitetskaja-klinika-strasburga-podpishut-dogovor-o-277163-2017/>

Białoruś - Francja: system konsulatów honorowych

W Republice Białorusi istniejący format konsulatów honorowych jest uważany za ważne i skuteczne narzędzie rozszerzenia obecności Białorusi za granicą, "poszukiwania nowych możliwości rozwoju gospodarczego, nowych partnerów do realizacji nowej strategii zapewnienia systematycznej dywersyfikacji handlu zagranicznego"⁴⁵. Ambasada Republiki Białoruś we Francji zgromadziła ciekawe doświadczenie w tworzeniu całego systemu takich struktur w jednym państwie. Jak powiedział szef białoruskiej misji dyplomatycznej w tym europejskim kraju P. Łatuszko, "dzięki konsułatom honorowym, dzięki kontaktom regionalnym możemy rozwijać więzi gospodarcze"⁴⁶. Dlatego też "otwarcie konsulatów honorowych jest ważnym i niezbędnym narzędziem wzmocnienia dialogu między ludźmi i krajami"⁴⁷.

Przypomnijmy, że pierwszy Konsulat Honorowy Białorusi we Francji został otwarty w 2015 roku w Lyonie - jednym z największych administracyjno-terytorialnych, politycznych, gospodarczych i kulturalnych centrów regionalnych Francji, którego aglomeracja liczy 1 milion 253 tysięcy mieszkańców i z którym Białoruś ma wieloletnie więzi historyczne. Działalność konsula honorowego w Lyonie prowadzona jest w okręgu konsularnym, który obejmuje region Rodan-Alpy, a głównym zadaniem jest "promowanie współpracy gospodarczej poprzez kontakty między środowiskami biznesowymi obu krajów, realizację wspólnych projektów w dziedzinie kultury i edukacji, pomocy konsularnej i prawnej dla obywateli Białorusi"⁴⁸. Już w 2016 roku z inicjatywy konsula honorowego podpisano w tym regionie umowę o współpracy między Białoruską Państwową Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. M. Tanka a Wyższą Szkołą Pedagogiczną Akademii w Lyonie.

Drugi Konsulat Honorowy Białorusi we Francji został otwarty w październiku 2017 roku w mieście Bordeaux, którego terytorium stało się regionem Nowej Akwitanii - trzecim co do wielkości produktem krajowym brutto w tym kraju. Podstawowym projektem, którego realizacja została natychmiast podjęta przez nową strukturę, jest badanie możliwości "dostaw eksportowych wyrobów huty szkła "Niemen", a także

---

⁴⁵ Zalessky, B. Granice Zrównoważonego Partnerstwa. Część II / B. Zalessky. - LAP LAMBERT Academic Publishing, 2018. - - C. 4.

⁴⁶ Zapis wywiadu Ambasadora Nadzwyczajnego i Pełnomocnika Republiki Białoruś do Francji Pawła Łatuszki do programu "Obraz świata" w stacji telewizyjnej "RTR-Białoruś" (12 grudnia 2015 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2015. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/d0ab2a8cf81749f7.html>

⁴⁷ Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorusi przy Republice Francuskiej P. Łatuszką w agencji "Mińsk-Nowosti" (26 października 2018 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/b683fba5967f5743.html>

⁴⁸ Konsulat Honorowy Białorusi został otwarty we francuskim Lyonie [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <https://www.belta.by/society/view/pochetnoe-konsulstvo-belarusi-otkrylos-vo-frantsuzskom-lione-173804-2015>

wody mineralnej białoruskich przedsiębiorstw⁴⁹. Poza tym istnieje duży potencjał współpracy białoruskich partnerów z tym regionem Francji w dziedzinie rolnictwa, inżynierii, nauki i edukacji.

W grudniu 2017 roku trzecia podobna struktura pojawiła się w Marsylii - jednym z największych ośrodków przemysłowych, naukowych i kulturalnych Francji, drugim co do wielkości miastem w kraju pod względem liczby ludności. Konsulat Honorowy Marsylii rozszerzył swoją działalność na okręg, który "obejmuje departamenty Bouche-du-Rhône, Var, Haute-Alpes, Vaucluse, Alpes de Provence w regionie Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże".⁵⁰ który jest generalnie jednym z kluczowych francuskich regionów handlowych i gospodarczych. Jego produkt krajowy brutto przekracza 150 mld euro.

Czwartym miastem francuskim, w którym w grudniu 2018 roku otwarto kolejny Konsulat Honorowy Republiki Białorusi, był Biarritz, położony w południowo-zachodniej części Francji w pobliżu granicy z Hiszpanią, w historycznym regionie Nowej Akwitanii i obmyty wodami Zatoki Biskajskiej. Od 1912 r. ma oficjalny status uzdrowiska klimatyczno-balneologicznego we Francji i słynie z łagodnego klimatu, piaszczystych plaż, niekonwencjonalnej medycyny i wód mineralnych. Dlatego też "zatrudnienie w Biarritz jest związane głównie z sektorem turystycznym"⁵¹.

Ponadto strona białoruska planuje otwarcie kolejnych konsulatów honorowych w kilku miastach francuskich, w tym w Metz - "jednej z obwodowych stolic Francji". To może się stać w 2019 roku.⁵² W tym miejscu należy przypomnieć, że Metz jest "ekonomicznym sercem" regionu Lotaryngii w północno-wschodniej Francji, który jest liderem kraju w wydobyciu rudy żelaza i węgla, hutnictwie żelaza i stali, i charakteryzuje się zróżnicowanymi powiązaniem z Niemcami: "To w tym sąsiednim kraju, że tysiące mieszkańców Lotaryngii idą do pracy codziennie <...> , to stąd znaczna część ich produktów są sprzedawane do przedsiębiorstw przemysłowych, które nadal z powodzeniem funkcjonują.

Jeszcze jeden szczegół: również Francja postrzega format konsulatów honorowych jako ważne narzędzie promowania swoich interesów narodowych na Białorusi. Dowodem na to jest fakt, że w październiku 2014 roku został otwarty Konsulat

⁴⁹ Konsulat Honorowy Białorusi [Zasób elektroniczny] został otwarty we francuskim Bordeaux. - - 2017. - URL: <https://naviny.by/new/20170930/1506782954-vo-francuzskom-bordo-otkryto-pochetnoe-konsulstvo-belarusi>

⁵⁰ O otwarciu Konsulatu Honorowego Białorusi w Marsylii [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://france.mfa.gov.by/be/embassy/news/a7c1eb9186dc9eb8.html>

⁵¹ Miasto Biarritz we Francji [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.gorodamira.biz/goroda/159-gorod-biarric-vo-francji.htm>

⁵² Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białoruś przy Republice Francuskiej P. Łatuszką w agencji "Mińsk-Nowosti" (26 października 2018 roku) [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/b683fba5967f5743.html>

Honorowy tego kraju w Brześciu, którego wyboru nie można nazwać przypadkowym. Według strony francuskiej, położenie geograficzne Brześcia na granicy z Unią Europejską, a także "status miasta, być może najważniejszego na osi drogowej łączącej Paryż z Moskwą, jest niezaprzeczalnym atutem i stwarza wszystkie niezbędne warunki dla głębokiej, stałej wymiany"⁵³.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

⁵³ Konsulat Honorowy Francji [Zasoby elektroniczne] został otwarty w Brześciu 24 października. - - 2014. - URL: <https://by.ambafrance.org/24-oktyabrya-v-Breste-otkrylos>

Mińsk: francuski wektor partnerstwa

Rozwój więzi międzyregionalnych stał się jednym z priorytetowych tematów w programie trzeciej sesji Wspólnej Komisji Współpracy Gospodarczej Białorusi i Francji, która odbyła się w Mińsku w październiku 2018 roku. Wyjaśnia to fakt, że to właśnie regiony obu państw wnoszą dziś swój najważniejszy wkład we wzrost wzajemnej wymiany handlowej między Białorusią i Francją, obserwowany w ciągu ostatnich dwóch lat, ponieważ "regiony rozumieją pragmatyzm stosunków". Ludzie po prostu chodzą po ziemi.⁵⁴ Konkretnie, stosunki partnerskie łączą obecnie takie miasta obu krajów jak Mińsk i Lyon, Homel i Clermont-Ferrand, Brześć i Brześć, Obwód Partyzancki Mińsk i Turkuen, Obwód Centralny Mińsk i Nevers.

Niewątpliwym okrętem flagowym współpracy międzyregionalnej z francuskimi partnerami jest białoruski kapitał, w którym zarejestrowanych jest 39 podmiotów gospodarczych z udziałem kapitału francuskiego, w tym 24 spółki joint venture i 15 przedsiębiorstw zagranicznych. W pierwszych ośmiu miesiącach 2018 roku obroty handlowe między Mińskiem a Francją wzrosły o jedną czwartą, a eksport - nawet o 37,1%. W tym samym okresie gospodarka białoruskiego kapitału otrzymała ponad milion dolarów bezpośrednich inwestycji francuskich, czyli dwukrotnie więcej niż w tym samym okresie w 2017 roku. W tym miejscu należy przypomnieć, że ponad czterdzieści lat temu zostało podpisane porozumienie o przyjaznych stosunkach między Mińskiem a Lyonem. W 2016 roku pod auspicjami 40. rocznicy utworzenia tych więzi partnerskich w celu zacieśnienia współpracy handlowej, gospodarczej i inwestycyjnej między regionami obu państw "w stolicy Białorusi odbyło się Pierwsze Białorusko-Francuskie Forum Międzyregionalne, w którym wzięło udział ponad 50 przedstawicieli strony francuskiej i około 80 - białoruskiej⁵⁵. W tym samym czasie została podpisana umowa między Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym a Wyższą Szkołą Pedagogiczną i Kształcenia Akademii w Lyonie.

A dziś Mińsk oferuje swoim francuskim partnerom podjęcie kilku wspólnych projektów jednocześnie. W stolicy Białorusi rozumie się, że "ważnym sektorem innowacji we Francji jest środowisko naturalne".⁵⁶ a zielona gospodarka jest tam

⁵⁴ Jesteśmy na rozdrożu wspólnych interesów: Latushko o współpracy z Francją [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <https://www.belta.by/society/view/beloruskie-ulitki-perekrestok-interesov-i-sharl-de-goll-latushko-o-razviti-i-sotrudnichestva-s-222884-2016/>

⁵⁵ Mińsk oferuje francuskim firmom udział w projektach przebudowy oczyszczalni i recyklingu [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minsk-predlagaet-frantsuzskim-kompanijam-uchastie-v-proektah-rekonstruktsii-ochistnoj-stantsii-i-323285-2018/>

⁵⁶ Ambasador Francji ds. reżimu bezwizowego, umów z Mińskiem i języka białoruskiego [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/posol-frantsii-o-bezvizovom-rezhime-minskih-soglashenijah-i-beloruskom-jazyke-237950-2017/>

postrzegana jako siła napędowa wzrostu gospodarczego. W szczególności mówimy o ewentualnym udziale firm francuskich w projektach przebudowy mińskiej oczyszczalni ścieków i budowy zakładu utylizacji odpadów. Przebudowa mińskiej oczyszczalni ścieków - najbardziej złożonej oczyszczalni ścieków przemysłowych i bytowych - ma się rozpocząć w 2019 roku, w celu poprawy efektywności oczyszczania ścieków, zmniejszenia oddziaływania tego obiektu na środowisko naturalne, budowy kompleksu biogazowni i kompleksu spalania odpadów. W ramach realizacji projektu w zakresie gospodarki komunalnymi odpadami stałymi planowana jest budowa zakładu utylizacji odpadów o wielkości przetwarzania do 800 ton rocznie.

Francuzi, jak państwo wiedzą, dysponują najnowocześniejszymi technologiami w tym zakresie. Ponadto Białoruś i Francja mają już doświadczenie w zakresie wzajemnie korzystnego partnerstwa w dziedzinie ochrony środowiska, w tym gospodarki odpadami niebezpiecznymi. "W 2012 roku 823 tony odpadów zawierających niebezpieczne chemikalia zostały przewiezione do fabryki francuskiej firmy Tready i tam zniszczone. Zmniejszyło to o 17% całkowitą ilość odpadów zawierających polichlorowane bifenyle na Białorusi"⁵⁷. Ponadto, wspomniana firma uczestniczyła w realizacji międzynarodowego projektu pomocy technicznej w zakresie likwidacji magazynu tymczasowego potencjalnie niebezpiecznych pestycydów we wsi Mizgiri, powiat słonimski, obwód grodzieński. Umowa podpisana w 2016 roku pomiędzy Ministerstwem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska Białorusi a Ministerstwem Środowiska, Energii i Morza Francji o współpracy w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju może i powinna nadać dodatkowy impuls do białorusko-francuskiej współpracy w tej dziedzinie.

Dowodzi tego również fakt, że współpraca białoruskiej stolicy z jej francuskimi partnerami może wkrótce znacznie się rozszerzyć. W listopadzie 2017 roku Mińsk odwiedziła reprezentatywna delegacja firm z Francji, które uważają rynek białoruski za potencjalnie interesujący dla jego rozwoju. Ogłaszając tę wizytę, strona francuska nie ukrywała, że "położenie geograficzne Białorusi, jej zasoby gospodarcze, naukowe i oczywiście ludzkie są ważnymi argumentami dla francuskich eksporterów i inwestorów"⁵⁸. W szczególności spółka JT Finances nie wykluczyła możliwości utworzenia przedsiębiorstwa na Białorusi, "dostarczającego transportery do

---

⁵⁷ Białoruś i Francja będą rozwijać współpracę w dziedzinie ochrony środowiska [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-frantsija-budut-razvivat-sotrudnichestvo-v-prirodooohrannoj-sfere-311222-2018/>

⁵⁸ W dniach 14-15 listopada na Białorusi przyjadą przedstawiciele największych firm francuskich / A. Griszkievicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/predstaviteli-krupnejshih-frantsuzskih-kompanij-14-15-nojabrja-posetjat-belarus-275346-2017/>

automatycznej zapłaty za drogi⁵⁹. Ciekawe oferty przyniosły do Mińska inne znane marki - Alteo, Atos, Airbus Helicopter Vostok, La Fonte Ardennaise, Secmair, Servier, Schneider Electric.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

⁵⁹ Michalczuk, L. Business France: Wiele firm francuskich właśnie odkrywa białoruski rynek / A. Michalczuk // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belrynok.by/2017/11/18/business-france-mnogie-frantsuzskie-kompanii-tolko-otkryvayut-dlya-sebya-belorusskij-rynok/4133/>

Mińsk - Tbilisi: wektor współpracy

W marcu 2018 roku, na najwyższym szczeblu, Białoruś i Gruzja podpisały Traktat o podstawach współpracy, w którym strony wyraziły zamiar promowania rozszerzenia współpracy międzyregionalnej. Konkretnie fakty wskazują, że stolice obu państw - Mińsk i Tbilisi - są bardzo wymowną ilustracją realizacji tego zobowiązania w praktyce.

Mińsk i Tbilisi stały się miastami siostrzanymi we wrześniu 2015 roku, uzgadniając wtedy promocję działań inwestycyjnych i innowacyjnych, współpracę w zakresie ochrony zdrowia i edukacji, sportu, kultury, wymianę doświadczeń w organizowaniu samorządu terytorialnego. Te stosunki twinningowe stały się dobrym impulsem do intensyfikacji białorusko-gruzińskiej współpracy w różnych dziedzinach w najbliższych latach. Wystarczy powiedzieć, że "obroty handlowe pomiędzy przedsiębiorstwami Mińska i Gruzji na koniec 2017 roku wzrosły o 13,5% do 18,8 mln dolarów, eksport towarów o 7,9 mln dolarów, a import o 10,9 mln dolarów. Dostawy realizowane były na 161 pozycjach towarowych. W Mińsku zarejestrowanych jest 14 przedsiębiorstw z kapitałem gruzińskim (5 z nich to spółki joint venture, 9 zagranicznych)"⁶⁰.

W marcu 2018 roku w stolicy Gruzji odbyły się Dni Mińska, podczas których strony starały się jak najlepiej wykorzystać takie narzędzia, jak białorusko-gruzińskie forum biznesu oraz wystawa towarów mińskich producentów, w celu wzmocnienia partnerstwa i relacji partnerskich. Forma tych wydarzeń pozwoliła mieszkańcom Mińska szczerze podzielić się z kolegami z Tbilisi swoimi doświadczeniami we wdrażaniu systemu "Intelligentne Miasto", pokazać możliwości i wygody podróżowania z mapą gości stolicy Białorusi, pokazać osobliwości projektowania i budowy metra, innowacje w transporcie pasażerskim, nowe technologie w przemyśle spożywczym. Gruzini biznesmeni mieli okazję zapoznać się z produktami takich białoruskich eksporterów, jak Kommunarcka OJSC, Stolych Zakładów Cukierniczych OJSC, Mińsk Kristall OJSC, Mińskhlebprom, Belita JV, Modum - Nasze Kosmetyki OJSC, Mińskie Zakłady Samochodowe OJSC, Amkodor OJSC, Mińskie Zakłady Ciągnikowe OJSC.

Oficjalna część Dni Mińska w Tbilisi również została nasycona. Przede wszystkim strony podpisały Program Współpracy Handlowej i Gospodarczej na lata 2018-2020,

---

⁶⁰ Białorusko-gruzińskie forum biznesowe odbędzie się podczas Dni Mińska w Tbilisi [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.belita.by/regions/view/belorusko-gruzinskij-biznes-forum-projdet-vo-vremja-dnej-minska-v-tbilisi-293959-2018/>

w którym określiły obszary partnerstwa w gospodarce, turystyce, kulturze, edukacji, transporcie i mieszkalnictwie. W szczególności "miasta zamierzają wymieniać się doświadczeniami w zakresie świadczenia usług dla ludności, utrzymania i remontów kapitałowych zasobów mieszkaniowych, oszczędności energii, wysokich technologii i innowacji, a także ofert inwestycyjnych, materiałów reklamowych i informacyjnych"⁶¹. Po drugie, na wyżej wspomnianym forum biznesowym uzgodniono szereg dokumentów dotyczących interakcji mińskich przedsiębiorstw z gruzińskimi partnerami. I tak, "w ramach sekcji "Nowoczesny Mińsk i Tbilisi" zostało podpisane memorandum pomiędzy SOAO "Kommunarka" i LLC "Bel Trade" oraz umowa pomiędzy centrum informacyjno-turystycznym "Mińsk" i LLC "Resistorgeo"⁶². a także umowa pomiędzy LLC "Mińsk City Technopark" i Technoparkiem Tbilisi. Ponadto, Mińskie Zakłady Samochodowe, w ramach przyjętej umowy z Gruzijną LLC "Profauto", dały spółce wyłączne prawo do sprzedaży sprzętu samochodowego na gruzińskiej ziemi i dostarczą 20 wywrotek do Gruzji za ponad milion dolarów, a także opracowały ewentualne umowy na dostawę sprzętu przeciwpożarowego dla Ministerstwa Sytuacji Nadzwyczajnych Gruzji i omówiły "możliwość dostawy autobusów pasażerskich do Tbilisi"⁶³. Miński Zakład Ciągników podpisał umowę z gruzińskim dostawcą maszyn rolniczych Hermes LLC na dostawę 50 zestawów i otwiera w Batumi zakład montażowy białoruskich ciągników. Jednocześnie kierownictwo białoruskiego przedsiębiorstwa jest przekonane, że "lata 2018-2020 będą najbardziej udanymi latami dla fabryki traktorów na rynku gruzińskim"⁶⁴. Zakłada się, że rocznie będzie tu montowanych co najmniej dwieście lub trzysta samochodów, ponieważ w Gruzji istnieje zapotrzebowanie na różne urządzenia ciągnikowe - od małej mocy po nasycone energią.

Wreszcie, otwierają się interesujące perspektywy na rynku gruzińskim, gdzie nie tylko Tbilisi ma potrzebę odnowienia swojej floty transportu publicznego i zainteresowanie wykorzystaniem autobusów elektrycznych. Podobne zainteresowanie wyraziły również trzy inne duże miasta gruzińskie. Dlatego twórcy białoruskich elektrycznych autobusów już pomyśleli o ewentualnej lokalizacji produkcji swoich przyjaznych dla środowiska samochodów na gruzińskiej ziemi. W szczególności "w Tbilisi można

---

⁶¹ Mińsk i Tbilisi określają program współpracy na lata 2018-2020 [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/minsk-i-tbilisi-opredeljat-programmu-sotrudnichestva-na-2018-2020-gody-293935-2018/>

⁶² Matveev, V. Około 30 dokumentów zostało podpisanych na gruzińsko-białoruskim forum w Tbilisi (w języku rosyjskim) / V. Matveev // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/około-30-dokumentov-podpisano-na-gruzinsko-belorusskom-biznes-forume-v-tbilisi-295186-2018/>

⁶³ Matveev, V. MAZ dostarczy do Gruzji wywrotki za 1 milion dolarów / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/maz-postavit-v-gruziju-samosvaly-na-1-mln-295227-2018/>

⁶⁴ Matveev, V. Montaż produkcji białoruskich ciągników otwiera się w Batumi (w języku rosyjskim) / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/sborochnoe-proizvodstvo-belorusskih-traktorov-otkryvaetsja-v-batumi-295203-2018/>

założyć produkcję białoruskich autobusów elektrycznych"⁶⁵. W międzyczasie, w ciągu kilku najbliższych miesięcy, mieszkańcy Mińska postawią jeden autobus elektryczny do stolicy Gruzji na próbę działania, a nieco później - szczegółową koncepcję i biznesplan projektu współpracy przemysłowej.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

⁶⁵ Matwiejew, W. Produkcja białoruskich autobusów elektrycznych może powstać w Tbilisi (w języku rosyjskim) / W. Matwiejew // [Zasoby elektryczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/proizvodstvo-belorusskih-elektrobusov-mozhet-byt-sozdano-v-tbilisi-295211-2018/>

Białoruś - Chiny: komitet współpracy rysuje perspektywę

W listopadzie 2018 roku w Pekinie odbyła się trzecia sesja Białorusko-Chińskiego Międzyrządowego Komitetu Współpracy, na której strony uzgodniły: po pierwsze, rozszerzenie wzajemnej wymiany handlowej; po drugie, kontynuację realizacji planu połączenia gospodarki Białorusi i Chin; po trzecie, zwiększenie wzajemnych inwestycji; po czwarte, wzmocnienie więzi międzyregionalnych. Strony mają bez wątplenia warunki konieczne do pomyślnej realizacji zaplanowanych zadań w każdym z tych wektorów rozwoju.

Jeśli chodzi o **rozszerzenie wzajemnej wymiany handlowej**, to cel wyznaczony przez stronę białoruską jest następujący: "Wielkość białoruskiego eksportu do Chin powinna w perspektywie średnioterminowej osiągnąć 5 miliardów dolarów"⁶⁶ [1]. Oczekuje się, że uda się to osiągnąć w kilku kierunkach jednocześnie, z których jednym jest zwiększenie dostaw białoruskich produktów rolnych dla chińskich konsumentów. Wystarczy powiedzieć, że przez trzy czwarte 2018 roku Białoruś wysłała do Chin żywność o wartości 52 milionów dolarów. A do końca czwartego kwartału, ta liczba powinna się podwoić. Jednocześnie "wiodącą pozycję w białoruskim eksporcie zajmują produkty mleczarskie, których dostawy wzrosły 9-krotnie w porównaniu z tym samym poziomem w 2017 roku"⁶⁷ [2]. Do tak szybkiej dynamiki przyczynił się również fakt, że w listopadzie 2018 roku do Chongqing w Chinach przyjechał trzeci pociąg z białoruskimi produktami mlecznymi, składający się z 41 kontenerów o łącznej wadze przekraczającej tysiąc ton. Pociąg jest również to, że "strony uzgodniły, że w najbliższym czasie osiągną tygodniowy rozkład jazdy pociągów do Chongqing z białoruskimi produktami rolnymi"⁶⁸ [3]. Ponadto w 2019 roku białoruska JSC "Meat and Dairy Company" oraz spółka joint venture "Sinoby Agriculture" podpisały umowę na dostawę produktów mlecznych za 30 milionów dolarów.

Rozbudowa linii produktów w prowincji Hebei w 2019 r. za pośrednictwem wspólnego przedsiębiorstwa "Zunshen Gomel Agricultural Machinery Enterprise" LLC, opartego na wspólnym kapitale Gomselmash OJSC i Zunshen Industrial Corporation, wniesie znaczący wkład we wzajemne **inwestycje**. Przypomnijmy, że umowa ramowa o

---

⁶⁶ Griszkiwicz, A. Białoruski eksport do Chin w perspektywie średnioterminowej powinien osiągnąć poziom 5 miliardów dolarów - Snopkow / A. Griszkiwicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://news.21.by/economics/2018/11/06/1648136.html>

⁶⁷ Ministerstwo Rolnictwa: eksport białoruskich produktów rolnych do Chin na koniec roku wyniesie 100 milionów dolarów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/minselhozprod-eksport-beloruskoj-selhozproduksii-v-kitaj-po-itogam-goda-dostignet-100-mln-324799-2018/>

⁶⁸ Do Chongqing przyjechał pociąg z białoruskimi produktami mlecznymi. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/poezd-s-beloruskoj-molochnoj-produksiej-pribyl-v-chuntsin-324784-2018/>

utworzeniu tego przedsiębiorstwa została podpisana w 2014 roku, a rok później zawarto umowę strategiczną, której realizacja doprowadziła w 2016 roku do rozpoczęcia produkcji wspólnych produktów - maszyn do zbioru pasz i kolb. W ciągu trzech lat z zestawów maszyn Gomselmash zebrano około pięćset kombajnów. Do kwietnia 2019 roku planowane jest dodanie do gamy produkowanych maszyn siewczarni polowych o mocy 290 i 450 koni mechanicznych. W tym celu w hrabstwie Wei Xiang prowincji Hebei wybudowano już nowy budynek produkcyjny, który pozwoli na zwiększenie produkcji maszyn rolniczych do półtora tysiąca sztuk rocznie. "Chińscy partnerzy planują budowę kolejnego budynku, który zwiększy moce produkcyjne do 3 tys. kombajnów"⁶⁹ [4].

Jeśli chodzi o **zacieśnianie więzi międzyregionalnych**, współpraca między obwodem mohylewskim a obwodzie łowieckim może być bardzo skuteczna i obiecująca, gdzie strony zamierzają skupić się na takich strategicznych obszarach jak gospodarka, inwestycje i turystyka. Jednocześnie w pierwszej fazie wysiłki regionu i województwa będą koncentrować się na przyspieszeniu rozwoju turystyki. Faktem jest, że strony są pewne: "Istnieje związek pomiędzy tendencjami rozwoju turystyki a ogólnym stanem gospodarki, dlatego też kierunek ten jest wybrany jako jeden ze strategicznych dla wzmocnienia i rozwoju wspólnej współpracy"⁷⁰ [5]. Dlatego, jeśli chodzi o projekty infrastrukturalne, biznesmenom z prowincji Hunan zaproponowano już budowę hoteli, kompleksów kulturalnych i rozrywkowych, a nawet restauracji z kuchnią chińską w obwodzie mohylewskim, gdzie turyści z Chin mogliby czuć się komfortowo. Kolejnym krokiem w rozwoju tej międzyregionalnej współpracy inwestycyjnej mogłyby być projekty dotyczące przetwarzania lokalnych surowców i wytwarzania produktów żywnościowych, z perspektywą ich eksportu do Chin i innych krajów. W tym celu chińskim inwestorom oferuje się już około dwustu lokalizacji.

Jest całkiem możliwe, że w najbliższej przyszłości do aktywnej białorusko-chińskiej współpracy międzyregionalnej mogą dołączyć również inne regiony Cesarstwa Niebieskiego. Na przykład Autonomiczny Region Mongolii Wewnętrznej. Przynajmniej w listopadzie 2018 roku, omawiając kwestie obopólnie korzystnego partnerstwa w zakresie dostaw białoruskich produktów rolnych do tego regionu oraz wymiany doświadczeń w zakresie hodowli zwierząt, strony zwróciły szczególną uwagę na "organizację białorusko-chińskiej spółki joint venture w zakresie montażu

---

⁶⁹ Homelskie przedsiębiorstwo budowy maszyn rolniczych Junshen zamierza w 2019 roku rozszerzyć swoją linię produktów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/predpriyatije-selhozmaszinostroenija-tszunshen-gomel-namereno-v-2019-godu-rasshirit-linejku-produktsii-325877-2018/>

⁷⁰ Kulyagin, obwód mohylewski i chińska prowincja Hunan zamierzają przyspieszyć rozwój wzajemnej turystyki [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/mogilevskaja-oblast-i-kitajskaja-provintsija-hunan-namereny-uskorit-razvitie-vzaimnogo-turizma-325776-2018/>

maszyn rolniczych w Chuchotowie [centrum Mongolii Wewnętrznej]⁷¹ [6]. A w tym samym listopadzie 2018 roku Mińsk i Szanghaj podpisały porozumienie o zamiarze nawiązania przyjaznych stosunków.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

⁷¹ Gryszkiewicz, A. Białoruś i Chiny omawiają utworzenie spółek joint venture zajmujących się montażem maszyn rolniczych w Huh-hoto (w języku rosyjskim) / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-knr-obszhdajut-sozdanie-v-huh-hoto-sovmestnyh-predprijatij-po-sborke-selhoztehniki-324739-2018/>

Białoruś - Chiny: w Roku Edukacji - na nowy poziom współpracy

Plan działania na Rok Edukacji Białorusi i Chin w 2019 roku został podpisany podczas trzeciego posiedzenia Białorusko-Chińskiego Międzyrządowego Komitetu Współpracy, które odbyło się w listopadzie 2018 roku w Pekinie. Otwarcie Roku Edukacji zaplanowano na styczeń 2019 roku na Politechnice Dalińskiej, co powinno zapoczątkować cały szereg działań mających na celu nawiązanie bezpośrednich kontaktów między uniwersytetami białoruskimi a uczelniami wyższymi w Chinach, a ostatecznie podnieść całe spektrum białorusko-chińskiej współpracy w dziedzinie edukacji na nowy poziom.

Mówiąc o rozwoju partnerstwa w tej dziedzinie, należy zauważyć, że "chiński system edukacji jest wyjątkowy w swoim rodzaju. W przeciwieństwie do Europy Zachodniej, kulturuje nie tyle indywidualność, co dyscyplinę i oddanie interesom zbiorowym. Model ten udowodnił swoją wartość: ogólny poziom rozwoju edukacji w Chinach jest wyższy od średniej światowej"⁷². W związku z tym zainteresowanie strony białoruskiej planowanymi działaniami jest oczywiste nie tylko po to, aby zapoznać się bliżej z chińskimi doświadczeniami, lecz również aby porównać je z własnymi. W tym celu planuje się w 2019 roku znacznie zintensyfikować prace nad rozszerzeniem obecności białoruskich instytucji edukacyjnych na chińskim rynku edukacyjnym poprzez takie formy współpracy, jak otwarcie przedstawicielstw uniwersytetów, wspólnych wydziałów, centrów studiów Białorusi. Ponadto białoruska wystawa narodowa "może zająć centralne miejsce na największej międzynarodowej wystawie" China Education Expo ", która tradycyjnie odbywa się w październiku w czterech dużych miastach Chin: Pekinie, Czangdu, Szanghaju i Kantonie"⁷³.

Jeśli chodzi o nowe formy współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego obu krajów i nowymi uczestnikami, już w 2018 r. strony zrealizowały szereg obiecujących projektów. Należą do nich na przykład porozumienie podpisane przez F. Skorina State University of Gomel i Nanjing University of Science and Technology w grudniu 2018 r. w sprawie wspólnego szkolenia naukowców o wyższych kwalifikacjach (doktorat) oraz w sprawie podwójnych międzynarodowych wytycznych dotyczących pisania i

---

⁷² Chiny. [Zasoby elektroniczne] - - 2018. - URL: <https://export.by/china>

⁷³ Cechy organizacji pracy ideowej i edukacyjnej w szkołach wyższych w roku akademickim 2018/2019. - RIVSH, 2018, S. 7.

obrony⁷⁴ doktoratu. Podstawowym elementem tego szkolenia będą studia podyplomowe na tych uczelniach, a tematyka prac doktoranckich zostanie określona przez uczelnie partnerskie. Rezultatem tej interakcji będzie możliwość uzyskania stopnia doktora zarówno z Homelskiego, jak i z Nankinu. A wyniki badań staną się własnością dwóch uniwersytetów i zostaną opublikowane w międzynarodowych kolekcjach naukowych.

W październiku 2018 roku umowa o współpracy została podpisana przez Baranowicki Uniwersytet Państwowy i Nanczański Instytut Technologiczny, które "zamierzają rozwijać współpracę w dziedzinie technicznej - w zakresie systemów i technologii informatycznych, automatyzacji procesów technologicznych"⁷⁵. Ponadto strona chińska wyraziła zainteresowanie badaniem białoruskiej metodologii azotowania jonowo-plasmowego, środowiska, mechanizmów stabilności społeczno-gospodarczej. W związku z tym partnerzy zgodzili się na utworzenie wspólnego zespołu naukowców w każdym z wybranych obszarów.

We wrześniu 2018 roku przy pomocy Konsulatu Generalnego Republiki Białorusi w Szanghaju i Państwowego Uniwersytetu Puszkina w Brześciu otwarto Centrum Studiów nad Białorusią na Uniwersytecie w Ankhoi. Oczekuje się, że stanie się ona "szeroką platformą rozwoju międzyuczelnianych badań naukowych, współpracy edukacyjnej, kulturalnej, a także wzmocnienia i rozszerzenia więzi regionalnych między obwodem brzeskim i chińskim obwodem Anhui"⁷⁶. Z kolei planowane jest otwarcie centrum badań nad Chinami na Państwowym Uniwersytecie Puszkina w Brześciu. W ten sposób mieszkańcy Brześcia wdrażają w życie postanowienia umowy o współpracy, podpisanej we wrześniu 2017 roku z Uniwersytetem Anhoy. Zdaniem stron, otwarcie takich ośrodków przyczyni się do głębszego zrozumienia tradycji kulturowych narodów białoruskiego i chińskiego, wzmocnienia stosunków między regionem i prowincją w sferze humanitarnej, otworzy "nowe możliwości wymiany akademickiej studentów, współpracy nauczycieli w sferze naukowej"⁷⁷. Należy dodać, że pierwszy ośrodek badań nad Białorusią w Chinach został otwarty już w 2012 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym Chin Wschodnich w Szanghaju, który w listopadzie

---

⁷⁴ Homelskie i Nankinskie uniwersytety rozpoczną wspólne szkolenie doktoranckie [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/regions/view/gomelskij-i-nankinskij-university-nachnut-sovmestnuju-podgotovku-kandidatov-nauk-328395-2018/>

⁷⁵ Baranowiczski Uniwersytet Państwowy będzie współpracował z Nanczańskim Instytutem Technologicznym [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/baranovichskij-gosuniversitet-budet-sotrudniczat-s-nanchanskim-tehnologicheskim-institutom-320995-2018/>

⁷⁶ Griszkievicz, A. Centrum Studiów Białoruskich zostało otwarte na Uniwersytecie Anhui w Chinach / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - <https://www.belta.by/society/view/tsentr-izuchenija-belarusi-otkrylsja-v-anhojskom-universitete-v-kitae-318426-2018/>

⁷⁷ Centrum Studiów Chińskich planuje otworzyć w Brzeskim Uniwersytecie Państwowym [tryb elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/tsentr-izuchenija-kitaja-planirujut-otkryt-v-brestskom-gosuniversitete-314837-2018/>

2018 roku "podpisał program współpracy białoruskich uniwersytetów < ... > na rzecz rozwoju Centrum Badań nad Białorusią".

FOR AUTHOR USE ONLY

Mińsk - Szanghaj: jest platforma dla rozwoju relacji

W listopadzie 2018 roku Mińsk i Szanghaj podpisały porozumienie o zamiarze nawiązania przyjaznych stosunków. Zdaniem stron, dokument ten jest bardzo ważny dla rozwoju bliższych kontaktów handlowych i realizacji konkretnych projektów: "Będzie to platforma dla rozwoju naszych relacji we wszystkich sferach."⁷⁸ Przedstawiciele chińskiego miasta interesują się doświadczeniami Mińska w przemyśle, obróbce metali, budowie maszyn. A białoruski kapitał jest zainteresowany partnerstwem z inwestorami z Szanghaju "w zakresie zarządzania infrastrukturą miejską, systemu "Smart City", systemu transportowego, poprawy, zagospodarowania stałych odpadów komunalnych"⁷⁹. Wcześniej Mińsk podpisał już umowy o nawiązaniu stosunków partnerskich z takimi miastami Chin jak Changczun, Pekin, Shenzhen, a także o nawiązaniu współpracy - z Szenjangą.

Ważny szczegół: podpisanie listopadowego porozumienia poprzedziło forum handlowo-gospodarcze "Żagle Szanghaju", które odbyło się we wrześniu 2018 roku w Mińsku, gdzie przedstawiciele tego chińskiego miasta stwierdzili, że "biorąc pod uwagę obecne dobre stosunki białorusko-chińskie, realizacja nowych wspólnych projektów, w tym z szanghajskimi biznesmenami, ma duże perspektywy"⁸⁰. To forum handlowo-gospodarcze zgromadziło w białoruskiej stolicy ponad 130 krajowych i chińskich przedsiębiorstw zainteresowanych współpracą w zakresie budowy maszyn, budownictwa, technologii informatycznych, przemysłu chemicznego, ochrony środowiska, przemysłu lekkiego, spożywczego, produkcji biżuterii. Ponadto do Mińska przyjechali chińscy producenci sprzętu elektronicznego i gospodarstwa domowego, odzieży i tkanin, opakowań na sprzęt medyczny, kosmetyków, zabawek, biżuterii, a także importerzy samochodów, sprzętu elektrycznego i spawalniczego, sprzętu komputerowego, zainteresowani znalezieniem partnerów biznesowych na Białorusi.

Symboliczne jest również to, że podpisanie tego porozumienia miało miejsce podczas pierwszych China International Import Expo w Szanghaju, gdzie zaprezentowano solidną listę mińskich przedsiębiorstw i organizacji. Wśród nich są: Mińskie Zakłady

⁷⁸ Umowa o współpracy między Mińskiem a Szanghajem przeniesie partnerstwo na nowy poziom - Jiang Ping [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/soglashenie-o-sotrudnichestve-minska-i-shanhaj-vyvedet-partnerstvo-na-novyy-uroven-tszjan-pin-321797-2018/>

⁷⁹ Mińsk liczy na pomoc Szanghaju w modernizacji infrastruktury miejskiej [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/minsk-rasschityvaet-na-pomosch-shanhaja-v-modernizatsii-gorodskoj-infrastruktury-321799-2018/>

⁸⁰ Gryszkiewicz, A. Forum "Żagle Szanghaju" w Mińsku przyczyni się do realizacji wspólnych projektów (w języku rosyjskim) / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/forum-parus-shanhaja-v-minske-posposobstvuet-realizatsii-sovmestnyh-proektov-lin-sjan-317232-2018/>

Ciągnikowe, Mińsk Chlebprom, Kommunarka, Mińskie Zakłady Samochodowe, Integral, Mińskie Zakłady Mleczarskie nr 1. W Szanghaju i na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym, znajdującym się, jak wiadomo, w Mińsku, zademonstrowano obszerne portfolio swoich osiągnięć w dziedzinie oprzyrządowania, automatyzacji produkcji, medycyny, rolnictwa - ponad trzydzieści. W szczególności ekspozycja importowanych towarów i usług pokazała jego jednostkę medyczną hipertermii ogólnej "Bird-M", przeznaczoną do kompleksowego leczenia różnych form raka w klinikach specjalistycznych. Na liście innowacji BSU znalazły się również w Szanghaju "fitosole do korekcji wysokiego progu wrażliwości smakowej na sól kuchenną", jadalne folie opakowaniowe, seria bio preparatów weterynaryjnych do leczenia i profilaktyki chorób zwierząt rolniczych i domowych, leki przeciwgrzybicze, kompleks sprzętu i oprogramowania "Calibration"⁸¹.

Interesującą kontynuację współpracy między Mińskiem a Szanghajem można uzyskać na poziomie partnerstwa poszczególnych dzielnic tych miast. W tym przypadku mówimy o sowieckim okręgu stolicy Białorusi i Czaninie Szanghaju, które we wrześniu 2018 roku podpisały umowę ramową o współpracy. Co ciekawe, "współpraca pomiędzy dwoma okręgami rozpoczęła się w 1994 roku, kiedy to podpisano pierwszą umowę o współpracy. W tym czasie obroty handlowe wzrosły kilkakrotnie⁸². Tym razem strony wyraziły zainteresowanie realizacją szeregu wspólnych projektów. W szczególności Magic of Light LLC zaoferowała chińskiemu biznesmenowi partnerstwo w produkcji hologramów ochronnych, rozważa znalezienie partnerów w Szanghaju i Mińsku OJSC "Promsvyaz" do udziału w projekcie przeniesienia produkcji przedsiębiorstwa do chińsko-białoruskiego parku przemysłowego "Great Stone". Propozycja inwestycyjna dotycząca utworzenia wielofunkcyjnego centrum medyczno-naukowo-praktycznego została złożona przez spółkę Medical Initiative.

Najwyraźniej inny powiat mińsk - Frunzenski, który we wrześniu 2018 roku podpisał umowę o partnerstwie z chińskim miastem Jilin, położonym w prowincji Girin, znacznie zintensyfikuje w najbliższej przyszłości swoje kontakty międzynarodowe. Przyjęty przez strony dokument przewiduje rozwój stosunków handlowych i gospodarczych oraz wymiany kulturalnej. I "wśród obiecujących obszarów są wspólne projekty w budownictwie, edukacji, turystyce, zaopatrzeniu w żywność"⁸³.

---

⁸¹ Ponad 30 osiągnięć naukowych i technicznych zostanie zaprezentowanych przez BSU na wystawie importu w Chinach [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/bolee-30-nauchno-tehnicheskikh-razrabotok-predstavit-bgu-na-vystavke-importa-v-kitae-324163-2018/>

⁸² Okręg sowiecki w Mińsku i okręg Channin Szanghaj podpisały umowę o współpracy [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/sovetskij-rajon-minska-i-rajon-channin-shanhaja-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve-317462-2018/>

⁸³ Powiat grunzenski w Mińsku i chiński Dżilin podpisały umowę o połączeniach bliźniaczych [źródło elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/frunzenskij-rajon-minska-i-kitajskij-tszilin-podpisali-soglashenie-opobratimskikh-svjazjah-318157-2018/>

Obwód miński - Prowincja Zhejiang: od umowy do konkretnych projektów

Jeszcze w maju 2015 roku chińska prowincja Żejdżang i białoruski region Miński podpisały porozumienie o nawiązaniu przyjaznych stosunków. Następnie, oceniając perspektywy rozwoju tych dwustronnych więzi międzyregionalnych, strona chińska stwierdziła, że "Prowincja Zhejiang zamierza dokonać znaczących inwestycji w gospodarkę obwodu mińskiego. W związku z tym⁸⁴ będzie zachęcał swoich biznesmenów w każdy możliwy sposób, a także zaproszonych partnerów z regionu stołecznego "do wspólnego rozwoju turystyki"⁸⁵. Rok później Borysowska fabryka wyrobów medycznych, znajdująca się w mińskim wobleście, rozpoczęła negocjacje z firmą "Menovo" z obwodu Żejang w sprawie realizacji wspólnego projektu produkcji leków. I już dziś projekt ten zaczyna nabierać coraz wyraźniejszego kształtu.

W styczniu 2018 roku kolejnym rezultatem współpracy obwodu mińskiego i Żejanga było otwarcie centrum tradycyjnej medycyny chińskiej w Obwodowym Szpitalu Klinicznym w Leśnie w obwodzie mińskim, gdzie chińscy koledzy już zaczęli przekazywać swoje wieloletnie doświadczenie w dziedzinie medycyny tradycyjnej i umiejętności, co pozwala białoruskim specjalistom udoskonalić i rozszerzyć listę usług medycznych. Dokładniej mówiąc, w czterech salach zabiegowych i gabinecie refleksoterapeutów "pacjentom proponuje się poddanie się procedurze akupunktury klasycznej (akupunktury), nakłucia laserowego, elektropunktury, refleksoterapii próżniowej, hirudoterapii, auriculoreflexoterapii"⁸⁶. Ponadto "Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej" planuje się otworzyć na bazie Mińskiego Obwodowego Centrum Rehabilitacji Medycznej "Zagorie"⁸⁷.

W listopadzie 2018 roku białoruski region stołeczny, biorąc pod uwagę zainteresowanie chińskich partnerów dostawami produktów mleczarskich i mięsnych - lodów, wołowiny i drobiu - z Białorusi, oświadczył, że jest gotowy do załadowania swoich produktów rolnych pociągami kontenerowymi, które zostały zwrócone z

---

⁸⁴ Prowincja Zhejiang zamierza dokonać znaczących inwestycji w gospodarkę obwodu mińskiego [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://investinbelarus.by/press/news/provinciya-chjeczyan-namerena-napravit-v-ekonomiku-minskoy-oblasti-znachitelnye-inwesticii/>

⁸⁵ Prowincja Zhejiang oferuje regionowi mińskiemu współpracę w zakresie turystyki [Zasób elektroniczny]. - - 2015. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/provintsija-chzhetszjan-predlagaet-minskoy-oblasti-sotrudnicat-v-sfereturizma-2646-2015/>

⁸⁶ Centrum Medycyny Chińskiej zostało utworzone na bazie Mińskiego Szpitala Obwodowego [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.zviazda.by/ru/news/20180112/1515764769-centr-kitayskoy-mediciny-sozdan-na-bazeminskoy-oblastnoy-bolnicy>

⁸⁷ W Mińsku otwarto Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej [Zasobów Elektronicznych]. - - 2018. - URL: <https://politring.com/region/12002-v-minske-otkrylsya-centr-tradicionnoy-kitayskoy-mediciny.html>

Europy do Chin. Jeśli chodzi o perspektywy tej współpracy, regiony partnerskie "planują realizację wspólnych projektów w zakresie turystyki, handlu, produkcji przemysłowej, rolnictwa, medycyny, kultury i logistyki transportu"⁸⁸.

Jeszcze jeden ważny szczegół: miasta i powiaty znajdujące się na ich terytorium zaczynają w znacznym stopniu wspomagać interakcję między obwodem białoruskim a prowincją chińską. W szczególności, w tym samym roku 2015 zostało podpisane Memorandum o nawiązaniu przyjaznych stosunków przez dzielnicę Smolevichi i miasto Iu. Co ciekawe, zaledwie dwadzieścia lat temu, to chińskie miasto w prowincji Zhejiang było "małą znaną osadą rolniczą, a obecnie jest szybko rozwijającym się centrum międzynarodowego średniego i małego handlu hurtowego"⁸⁹. Tutaj, w południowo-wschodniej części Chin, jest największym na świecie wewnętrznym rynku hurtowym "Yiu International Trade City", którego wyjątkowość polega na tym, że nie opuszczając ścian centrum handlowego, kupujący może wybrać odpowiedni produkt z ogromnej gamy produktów, dokonać transakcji hurtowej i zorganizować wysyłkę produktów do dowolnego miejsca przeznaczenia. Jednocześnie "w ultranowoczesnym kompleksie Futian na powierzchni 2,6 mln metrów kwadratowych prezentowany jest ogromny asortyment produktów. Około 58 tys. stoisk handlowych znajduje się na 5 piętrach. Długość samego budynku wynosi około 4 km"⁹⁰. Teraz jest jasne, dlaczego już dziś strona białoruska dyskutuje na temat "zwiększenia dostaw przetworów mlecznych i innych produktów żywnościowych obwodu mińskiego na rynek chiński poprzez umieszczenie pawilonu białoruskich towarów firmy "Kingston" na międzynarodowym rynku towarów miasta Iu"⁹¹.

W listopadzie 2018 roku białoruski Borysów i chiński Ningbo podpisali umowę o nawiązaniu przyjaznych stosunków. "Strony postanowiły rozwijać wielostronne więzi i współpracę w zakresie handlu, gospodarki, edukacji, kultury, turystyki, sportu, opieki zdrowotnej, rozwoju miast, ochrony środowiska, a także promować wzajemny dobrobyt"⁹². Najwyraźniej strony mają potencjał, aby wdrożyć taki scenariusz. W końcu Ningbo jest głównym chińskim miastem portowym w prowincji Zhejiang. Znajdują się tu jednocześnie cztery kompleksy portów morskich. Jednym z największych jest

⁸⁸ Obwód miński przewiduje realizację projektu z chińskim Ningbo w zakresie produkcji leków medycznych [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minskaja-oblast-rasschityvayet-realizovat-s-kitajskim-ninbo-proekt-po-vypusku-medpreparatov-326994-2018/>

⁸⁹ Białoruś planuje sprzedawać towary w chińskim centrum średniego i małego handlu hurtowego Iu [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-planiruet-realizovvat-tovary-v-kitajskom-tsentre-srednej-i-melkooptovoj-torgovli-iu-242556-2017/>

⁹⁰ Grishkevich, A. Międzynarodowe miasto handlowe chińskich towarów może pojawić się w Bolbasovo / A. Grishkevich // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/mezhdunarodnyj-torgovnyj-gorodok-kitajskih-tovarov-mozhet-pojavitsja-v-bolbasovo-262012-2017/>

⁹¹ O współpracy międzyregionalnej Obwodu Mińskiego z Obwodem Żejdzang [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://minsk-region.gov.by/ru/glavnyj-novosti/item/36377-nikolay-rogaschuk-chtoby-nazad-konteynery-ne-shli-pustymi>

⁹² Borysów i chińskie miasto Ningbo nawiązały przyjazne stosunki [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/borisov-i-kitajskij-gorod-ninbo-ustanovili-druzhestvennye-svjazi-326980-2018/>

Beilun, gdzie znajdują się znane na Białorusi fabryki samochodów firmy "Gili". A produkt krajowy brutto miasta w 2017 roku osiągnął prawie 145 miliardów dolarów - to liczba, która mówi sama za siebie. Krótko mówiąc, to miasto również ma wiele do nauczenia się. I nie tylko Borysow.

FOR AUTHOR USE ONLY

Park Przemysłowy Great Stone: benchmark - nowe technologie

Ponad 40 firm z różnych krajów świata stało się mieszkańcami Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego "Great Stone" na początku 2019 roku. Osobliwością tej swoistej wolnej strefy ekonomicznej na terytorium Republiki Białoruś, gdzie mieszkańcy mają zapewnione bezprecedensowe warunki podatkowe i taryfowe, jest to, że obejmuje ona "tylko te gałęzie przemysłu, te technologie, które aspirują do przyszłości"⁹³. O tym, że rozwój tutaj przebiega w aktywnym tempie świadczy również fakt, że w 2018 roku "zakończono pierwszy etap budowy infrastruktury Parku Przemysłowego Wielki Kamen na powierzchni 8,5 km²"⁹⁴. W tym samym roku 2018 wolumen przyciągniętych tu inwestycji wyniósł co najmniej 180 milionów dolarów. Ogólnie rzecz biorąc, skumulowane inwestycje od momentu powstania parku przemysłowego do początku 2019 roku osiągnęły pół miliarda dolarów, z czego około połowa to fundusze mieszkańców, a druga połowa - inwestycje w rozwój infrastruktury. Jeśli chodzi o perspektywy, "do 2020 r. Chińsko-Białoruski Park Przemysłowy będzie miał ponad 100 mieszkańców z inwestycjami o wartości co najmniej 2 mld dolarów i ilością wyprodukowanych towarów o wartości 1 mld dolarów, a także co najmniej 6,5 tys. nowych miejsc pracy o wysokiej wydajności"⁹⁵.

Między innymi, potężny potencjał nowych mieszkańców Wielkiego Kamienia powinien przyczynić się do pomyślnego rozwiązania tak trudnych zadań rozwoju parku przemysłowego. Fakty świadczą o tym, co to jest. Tak więc w styczniu 2019 r. 42. rezydentem parku był chiński LLC "Vaisysi International Bel", który planuje stworzyć tu zarówno centrum produkcji i badań, jak i wsparcia technicznego. "Wielkość inwestycji wyniesie ponad 2 miliony dolarów, w przyszłości może zostać zwiększona do 5 milionów dolarów"⁹⁶. Działalność nowego rezydenta, którego założycielem jest Wiseasy, jeden z liderów w dziedzinie usług sprzętowych dla analizy biznesowej w Chinach, przyczyni się do intensywnego rozwoju systemu płatności mobilnych na Białorusi. Faktem jest, że LLC "Vaisysi International Bel" specjalizuje się w produkcji inteligentnych terminali elektronicznych opartych na systemie Android, które mogą przyjmować płatności kartą szyfrowaną z paskiem

⁹³ Wywiad z V. Makei, ministrem spraw zagranicznych Republiki Białoruś, japońską spółką telewizyjno-radiową "NHK" (19 grudnia 2018 roku) [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/de367645ecb2d418.html>

⁹⁴ Tsui, C. Przyjaźń Białorusi i Chin stała się wszechobecna / C. Tsui. // [Zasoby elektroniczne] - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/interview/view/druzhba-belarusi-i-kitaja-stala-vsepogodnoj-6617/>

⁹⁵ Wielkość przyciągniętych inwestycji w "Wielki Kamień" w 2018 roku wyniesie co najmniej 180 milionów dolarów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/objem-privlechennyh-investitsij-v-velikij-kamen-v-2018-godu-sostavit-ne-menee-180-mln-330428-2018/>

⁹⁶ Nowy mieszkaniec jest zarejestrowany w "Wielkim Kamieniu" [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/novyy-rezident-zaregistrirovan-v-velikom-kamne-331481-2019>

magnetycznym, kartą bankową z chipem, a także z bezdotykową komunikacją krótkiego zasięgu, szeroko stosowane w smartfonach.

W grudniu 2018 roku "Great Stone" przyjął w swojej "rodzinie" chińską firmę "Yunzhi Technology", której założycielem jest firma z Shenzhen "Yunzhi Tech Co, Ltd.", znana w dziedzinie systemów sterowania LED i eksportuje swoje produkty do ponad stu krajów. Nowy rezydent parku przemysłowego specjalizuje się w produkcji innowacyjnych produktów, które spełniają wysokie standardy ekologiczne - przezroczystych ekranów LED oraz monobloków LED, które są wykorzystywane do projektowania scen i wystaw, dużych zawodów sportowych. "Całkowita inwestycja w ten projekt wynosi 3,2 miliona dolarów"⁹⁷. Z inwestycją w wysokości około dwóch milionów dolarów pod koniec 2018 roku, Chińsko-Białoruskie Centrum Badań i Rozwoju Przemysłu Lotniczego, które będzie prowadzić działalność badawczą w dziedzinie technologii kosmicznych, stało się członkiem parku przemysłowego "Great Stone".

W tym samym grudniu 2018 roku przy Wielkim Kamieniu rozpoczęto budowę chińsko-białoruskiego centrum współpracy w zakresie transformacji osiągnięć naukowych i technologicznych, którego otwarcie planowane jest na rok. W pięciokondygnacyjnym budynku o łącznej powierzchni ok. 20 tys. metrów kwadratowych, wykonanym w formie figury geometrycznej przypominającej matematyczny symbol "nieskończoności", planuje się umieszczenie "hal pokazowych i wielofunkcyjnych, stref handlowych, centrów współpracy w zakresie komercjalizacji, inkubatora przedsiębiorczości i badań, centrum badań pośrednich i małej skali produkcji osiągnięć naukowych i technicznych, zajmujących się eksperymentami wstępnymi"⁹⁸. Znajdą się tam również laboratoria, hale produkcyjne do badań próbnych, centrum badawcze, demonstracja próbek oraz informacje na temat produkcji wyrobów do późniejszej rejestracji praw własności. Wreszcie, w grudniu 2018 r. chińska firma Sinotrans, jeden z największych dostawców usług logistycznych w kraju, zajmujący się dostarczaniem towarów drogą morską, spedycją, transportem ekspresowym, usługami magazynowania, otworzyła swoją siedzibę w parku przemysłowym "Great Stone" w regionie euroazjatyckim. Odbywa się to z daleka,

---

⁹⁷ Dwóch nowych mieszkańców jest zarejestrowanych w Great Stone [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/economics/view/dva-novyh-rezidenta-zaregistrirovany-v-velikom-kamne-330351-2018/>

⁹⁸ W ciągu roku planowane jest wybudowanie chińsko-białoruskiego centrum współpracy w zakresie transformacji osiągnięć naukowych i technicznych [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/Kitajsko-belorusskij-tsentr-sotrudnichestva-v-oblasti-transformatsii-nauchno-tehnicheskikh-dostizhenij-329775-2018/>

ponieważ "na Jedwabnym Szlaku powstaje światowej klasy platforma logistyczna, której celem będzie realizacja transportu morskiego i lotniczego koleją"⁹⁹.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

⁹⁹ Sinotrans otworzył swoją euroazjatycką siedzibę w "Great Stone" [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/sinotrans-otkryla-evrazijskuju-shtab-kvartiru-v-velikom-kamne-329874-2018/>

Białoruś-Sudan: impulsy do pogłębienia dialogu

W grudniu 2018 roku prezydent Sudanu Omar al-Bashir złożył oficjalną wizytę na Białorusi, co "dało znaczący impuls do dalszego pogłębiania dialogu międzypaństwowego i wykorzystania istniejącego potencjału współpracy białorusko-sudańskiej"¹⁰⁰. O poważnym potencjale i kuszących perspektywach współpracy między Białorusią i Sudanem świadczą następujące fakty: podczas wspomnianej wizyty głowy państwa sudańskiego w Mińsku podpisano 17 dokumentów - umów, traktatów, kontraktów o wartości około 250 milionów dolarów. Wśród dokumentów rozwijających ramy prawne stosunków białorusko-sudańskich należy wymienić międzyrządową umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania i zapobieganiu uchylaniu się od płacenia podatków w zakresie podatków dochodowych, a także memorandum o współpracy w sferze przemysłowej. Najwyraźniej jest to tylko punkt wyjścia dla rozwoju całego kompleksu stosunków dwustronnych, ponieważ, jak twierdzi O. Al-Bashir, "Sudan jest zainteresowany rozszerzeniem współpracy gospodarczej z Białorusią"¹⁰¹. Aby podnieść te stosunki na nowy poziom w najbliższej przyszłości, strona sudańska otworzyła swoją misję dyplomatyczną w Mińsku w grudniu 2018 roku.

Białoruś wychodzi z założenia, że w stosunkach z Sudanem, który jest pomostem między cywilizacją arabską i Afryką, należy opierać się na eksporcie zaawansowanych technologicznie wyrobów, a następnie zakładać tam wspólne przedsiębiorstwa montażowe, ponieważ wzrost i dywersyfikacja białoruskiego eksportu powinna "przyczynić się do rozwoju gospodarczego Sudanu, rozwiązania problemów uprzemysłowienia, rozwoju rolnictwa i kształcenia miejscowych wysoko wykwalifikowanych pracowników"¹⁰². Jeszcze w 2017 roku z Białorusi po raz pierwszy na rynek sudański dostarczono wywrotki, prototypy kombajnu zbożowego o zaawansowanej technologii oraz nasyconego energią ciągnika, maszyny do budowy dróg, sprzęt rolniczy, a także odnowiono samochody ciężarowe. I "w ciągu pierwszych 10 miesięcy 2018 roku eksport białoruskich towarów do Sudanu wzrósł prawie dwukrotnie w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego"¹⁰³.

¹⁰⁰ Gratulacje dla prezydenta Omara Hassana Ahmeda Al-Bashira z Sudanu [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/pozdravlenie-prezidentu-sudana-omaru-xasanu-axmedu-al-bashiru-20193/

¹⁰¹ Griszkiwicz, A. Sudan jest zainteresowany rozszerzeniem współpracy gospodarczej z Białorusią / A. Griszkiwicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/special/economics/view/sudan-zainteresovan-v-rasshirenii-ekonomicheskogo-sotrudnichestva-s-belarusiju-328885-2018/>

¹⁰² Negocjacje z prezydentem Sudanu Omarem Hassanem Ahmedem Al-Bashirem [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/peregovory-s-prezidentom-sudana-omarom-xasanom-axmedom-al-bashirom-20033/

¹⁰³ To jest to samo miejsce.

Ten afrykański kraj przyciąga uwagę Białorusi nie tylko bogatymi zasobami naturalnymi i dobrym położeniem geograficznym, nie tylko możliwościami dostaw białoruskiego sprzętu i szkoleń dla Sudanu, lecz również otwarciem obiecujących obszarów współpracy, których lista jest dość szeroka: "Ta współpraca w sektorze rolno-przemysłowym, w zakresie rozwoju minerałów, infrastruktury i logistyki"¹⁰⁴.

Jeśli chodzi o współpracę przemysłową, obecnie Białoruś i Sudan już opracowują i realizują dwanaście wspólnych projektów, które "dotyczą wydobycia złota, utworzenia wieloprofilowego przedsiębiorstwa budowy maszyn do montażu ciągników, samochodów ciężarowych MAZ i sprzętu ¹⁰⁵Gomselmash". Na tej samej liście należy wymienić udział białoruskich organizacji w projektach energetycznych, działania na rzecz poprawy wydobycia ropy naftowej na sudańskich złożach, utworzenie spółek joint venture do produkcji wyrobów mięsnych i mlecznych, pasz, uprawy warzyw i kielków.

Jeżeli mówimy o rozwoju białorusko-sudyjskiej współpracy w dziedzinie rolnictwa, to przede wszystkim powinniśmy wspomnieć o umowie ramowej na dostawę z Białorusi 17 magazynów zboża o wartości 60 milionów euro do tego afrykańskiego kraju. Jeszcze we wrześniu 2018 roku białoruski Leedselmash i Selenergoprom podpisali odpowiednie dokumenty z Sudańskim Bankiem Rolnym Sudanu. W związku z tym "Leedselmash" podpisał umowę na dostawę ośmiu magazynów zbożowych o pojemności 50 tys. ton i czterech - 25 tys. ton o łącznej wartości 32,4 mln euro. "Selenergoprom podpisał dokumenty na dostawę pięciu magazynów zbożowych o pojemności 100 tys. ton każdy, o wartości 27,25 mln euro"¹⁰⁶.

Prace poszukiwawcze w Sudanie są również obiecujące dla Białorusi. Odpowiednie białoruskie przedsiębiorstwo zostało już zarejestrowane w tym celu. W grudniu 2018 roku stało się jasne, że "Sudan zamierza w niedalekiej przyszłości przeznaczyć dla Białorusi drugie miejsce wydobycia złota, położone w pobliżu Nilu"¹⁰⁷. I wtedy białoruscy specjaliści w tym afrykańskim kraju będą prowadzić prace poszukiwawcze w dwóch miejscach jednocześnie. Ponadto, wkrótce w obu krajach zostaną podjęte działania na poziomie parlamentów i kręgów biznesowych w celu "podniesienia

---

¹⁰⁴ Podczas wizyty prezydenta Sudanu na Białorusi podpisano umowy na 250 milionów dolarów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/vo-vremja-vizita-prezidenta-sudana-v-belarus-podpisano-kontraktov-na-250-mln-328785-2018/>

¹⁰⁵ Griszkiwicz, A. Białoruś i Sudan kładą nacisk na współpracę gospodarczą i przemysłową - Rachkow / A. Griszkiwicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/special/economics/view/belarus-i-sudan-delajut-aktsent-na-sotrudnichestve-v-ekonomike-i-promkooperatsii-rachkov-328692-2018/>

¹⁰⁶ Białoruś dostarczy do Sudanu magazyn zboża o wartości 60 mln euro [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-postavit-v-sudan-zernohranilischa-na-60-mln-evro-318290-2018/>

¹⁰⁷ Griszkiwicz, A. Sudan zamierza przydzielić Białorusi drugie miejsce wydobycia złota / A. Griszkiwicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/sudan-nameren-vydelit-belarusi-vtoroj-uchastok-dlja-dobychi-zolota-328681-2018/>

stosunków między obwodami Białorusi i państwami Sudanu na wyższy poziom".¹⁰⁸który pasuje do poziomu partnerstwa strategicznego.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

¹⁰⁸ Współpraca międzyregionalna między Białorusią a Sudanem powinna zostać przeniesiona na wyższy poziom - Andrejczenko [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/special/politics/view/mezhregionalnoe-sotrudnichestvo-belarusi-i-sudana-sleduet-vyvesti-na-bolee-vysokij-uroven-andrejchenko-328837-2018/>

Obwód brzeski: cel - przyciąganie inwestycji zagranicznych

Wiadomo, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne są ważnym czynnikiem zrównoważonego rozwoju gospodarczego i międzynarodowej konkurencyjności dla większości krajów świata. Przyciąganie inwestycji zagranicznych do Republiki Białoruś jest najważniejszym kierunkiem zagranicznej działalności gospodarczej kraju "ze względu na fakt, że zwiększony wolumen stosunków międzynarodowych, zadania włączenia białoruskiej gospodarki do systemu nowoczesnych światowych stosunków gospodarczych oraz efektywnego wykorzystania istniejącego krajowego potencjału naukowo-technicznego pilnie wymagają odnowienia głównych aktywów produkcyjnych oraz wprowadzenia najnowszych technologii zagranicznych"¹⁰⁹.

Napływ inwestycji do gospodarki kraju przyczynia się do rozwoju przedsiębiorstw, poprawy jakości kapitału ludzkiego, tworzenia nowych miejsc pracy, przyciągania zaawansowanych technologii i stymulowania ich rozpowszechniania w powiązanych branżach. Ścisłej rzecz biorąc, bezpośrednie inwestycje zagraniczne pełnią takie funkcje w gospodarce kraju, gdzie są przyciągane, jak: "aktywizacja procesu inwestycyjnego jako całości; przyczynianie się do rozwoju bazy materialnej gospodarki; zapewnienie możliwości wymiany najnowszych osiągnięć technologii produkcyjnych, zarządczych i marketingowych niezbędnych do osiągnięcia poziomu światowego; stymulowanie rozwoju małych i średnich form przedsiębiorczości; przyspieszenie rozwoju sektorów gospodarki jako całości i poszczególnych regionów kraju; pomoc w stymulowaniu rozwoju gospodarki.110

W związku z tym istnieje wyraźna potrzeba wzmocnienia orientacji na innowacyjność bezpośrednich inwestycji zagranicznych w obwodach Białorusi, gdzie powinny one przyczyniać się do zrównoważonego, wysokiej jakości i zrównoważonego rozwoju małych miast kraju, a także do organizacji produkcji wyrobów atrakcyjnych dla rynku międzynarodowego. Kwestia ta jest dziś bardzo istotna dla obwodu brzeskiego, obwodu białoruskiego, który ma duże możliwości przyciągnięcia inwestycji zagranicznych. Ze względu na swoje korzystne położenie geograficzne, region może i powinien stać się odskocznią dla swoich zorientowanych na eksport produktów, które trafią na rynki zarówno krajów Euroazjatyckiej Wspólnoty Gospodarczej, jak i krajów Unii Europejskiej.

¹⁰⁹ Zalesky, B. Stosunki międzynarodowe i media. Widok z Białorusi / B. Zalesky. - Palmarium Academic Publishing : Saarbrücken, Deutschland, 2014. -- C. 637.

¹¹⁰ Treitiakova, E.V. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne: oszacowanie atrakcyjności dla Republiki Białorusi / E.V. Treitiakova // Westnik P.O. Sukhoi State Technical University. - -- 2017. -- №3. -- C. 77.

Przypominamy, że w 2016 roku inwestycje zagraniczne - około 134 milionów dolarów - napłynęły do obwodu brzeskiego z 42 krajów. Rok później głównymi inwestorami w gospodarce regionu były podmioty gospodarcze z Litwy, Rosji, Polski i Niemiec. "Odbiór bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniósł 199,7 mln dolarów, czyli 86,8% wszystkich otrzymanych inwestycji zagranicznych"¹¹¹. W 2017 roku w regionie zrealizowano 38 projektów w ramach zawartych umów inwestycyjnych, w tym dotyczących inwestycji zagranicznych. W szczególności omówiono następujące kwestie: organizacja produkcji grzybni przez spółkę "BTV-Agro" LLC w powiecie kobryńskim z wielkością inwestycji - cztery i pół miliona dolarów; uprawa roślin jagodowych - borówek i jeżyn - przez niemiecką firmę "Landberg Group" z organizacją nawadniania kropelkowego w powiecie loninieckim i wielkością inwestycji - jeden milion dolarów; stworzenie produkcji substancji chłonnych przez estońską spółkę "Terra Sorb" LLC na bazie torfu w powiecie stolińskim z wielkością finansowania - 400 tysięcy dolarów. Ponadto, w 2017 roku, LLC "Stolin Solar" został zarejestrowany w dzielnicy Stolin, którego brytyjski inwestor wystąpił z propozycją "zawarcia umowy inwestycyjnej na łączną kwotę ponad 34 mln dolarów na stworzenie elektrowni słonecznej"¹¹². Początkowo projekt przewidywał utworzenie dziesięciu nowych miejsc pracy, a w trakcie sezonu planowane było zatrudnienie do 20 dodatkowych pracowników.

W 2019 roku planuje się przyciągnąć co najmniej 50 milionów dolarów bezpośrednich inwestycji zagranicznych do gospodarki obwodu brzeskiego, które zostaną wykorzystane na modernizację i dalszy rozwój istniejących przedsiębiorstw i branż, a także na tworzenie nowych organizacji w dziedzinie małych i średnich przedsiębiorstw. Jeśli chodzi o kontynuację realizacji już uruchomionych dużych projektów, należy wymienić zagraniczne przedsiębiorstwo jednostkowe do produkcji mebli "Stanles" w Pińsku, w którego rozwój w 2019 roku zainwestuje się pół miliona dolarów. W tym samym Pińsku amerykańska korporacja "Silicon Materials" przeznaczy prawie dwa miliony dolarów na budowę przedsiębiorstwa produkującego wlewki krzemu jednokrystalicznego. W Kobrynie, wspólna spółka LLC "Polesie" PP planuje zainwestować około półtora miliona dolarów w budowę kompleksu produkcyjno-magazynowego do produkcji wyrobów z tworzywa sztucznego. Ponadto, "niemiecka firma uruchomiła duży projekt inwestycyjny mający na celu uruchomienie

---

¹¹¹ Przedsiębiorstwa obwodu brzeskiego zainwestowały więcej za granicą niż obcokrajowcy w obwodzie brzeskim [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://1reg.by/2018/02/15/predpriyatija-brestskoy-oblasti-bolshe-investirovali-za-rubezh-chem-inostrancyi-v-brestskiy-region/>

¹¹² Brytyjski inwestor zamierza stworzyć elektrownię słoneczną w dzielnicy Stolin [Electron Resource]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/britanskij-investor-nameren-sozdat-solnechnuju-ustanovku-v-stolinskom-rajone-242581-2017/>

produkcji mebli w dzielnicy Ivatsevichi¹¹³. W sumie na koniec 2018 roku portfel inwestycyjny obwodu brzeskiego zawierał 26 propozycji dla potencjalnych inwestorów na 167 milionów dolarów. W celu przyciągnięcia inwestorów zagranicznych utworzono tu listę 109 działek o różnym przeznaczeniu.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

¹¹³ Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do obwodu brzeskiego w 2019 roku wyniesie co najmniej 50 milionów dolarów [Zasób elektroniczny]. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/pritok-prjamyh-inostrannyh-investitsij-v-brestskuju-oblast-v-2019-godu-sostavit-ne-menee-50-mln-330506-2018/>

Wolna Strefa Ekonomiczna "Witebsk": kurs - współpraca międzynarodowa

W sierpniu 2018 roku Republika Białorusi przyjęła dekret nr 346 w sprawie dalszego rozwoju wolnych stref ekonomicznych i intensyfikacji przyciągania inwestycji krajowych i zagranicznych, w którym stwierdzono potrzebę rozszerzenia terytorium i optymalizacji istniejących w kraju stref ekonomicznych - "Mińsk", "Witebsk", "Grodnoinwest", "Mohylew", "Homel-Raton". Zakłada się, że działania podjęte w dekrete "umożliwią zakwaterowanie mieszkańców, biorąc pod uwagę perspektywy ich dalszego rozwoju, zorganizowanie miejsc pracy, optymalne wykorzystanie wolnych działek wraz z istniejącą infrastrukturą inżynieryjną i transportową, a także przyciągnięcie inwestycji w tworzenie¹¹⁴branż zorientowanych na eksport i zastępujących import.

Należy zauważyć, że tylko w FEZ "Witebsk" dekret ten określa 16 sektorów, znajdujących się nie tylko na terenie Witebska, ale również w innych miastach i osiedlach miejskich obwodu - Postawie, Orszy, Baranie, Bolbasowie, Nowopołocku, Połocku, a także w pobliżu wsi Kosachi i Kopti obwodu witebskiego, z których każdy w najbliższej przyszłości może i powinien otrzymać silne impulsy do rozwoju. A te plany już zaczynają być realizowane w praktyce.

W szczególności, w grudniu 2018 roku w FEZ "Witebsk" pojawił się pierwszy rezydent z kapitałem litewskim - LLC "VMG WoodArt", którego zakład produkcyjny będzie zlokalizowany w pierwszym sektorze wolnej strefy ekonomicznej na terenie dawnego lotniska wojskowego na obrzeżach Witebska, które nosi nazwę "Żurzhewo". Nowy rezydent jest częścią jednego z największych producentów i eksporterów mebli i płyt wiórowych w krajach bałtyckich, międzynarodowego holdingu VMG z siedzibą w Kłajpedzie, który łączy szereg firm na Litwie, Ukrainie i Białorusi.

Propozycja dla projektu FEZ "Witebsk" obejmuje stworzenie tartaków i fabryk do produkcji płyt wiórowych i mebli. Jego realizacja odbędzie się w dwóch etapach. "Początkowo planuje się zainwestować ponad 50 milionów euro w rozwój działalności produkcyjnej i stworzyć około 200 miejsc pracy w okresie do 2023 roku. Łączna wielkość przerobu drewna w przedsiębiorstwach holdingu wyniesie ok. 700 tys.

---

¹¹⁴ Białoruś rozważy możliwość zaciągnięcia pożyczki na budowę infrastruktury energetycznej w FEZ [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-rassmatrivaet-vozmozhnost-privlechenija-zajma-dlja-stroitelstva-energeticheskoy-infrastruktury-330424-2018/>

metrów sześciennych rocznie. W sumie zostanie utworzonych co najmniej 500 miejsc pracy"¹¹⁵.

Wśród państw, z którymi mieszkańcy Witebskiej Wolnej Strefy Ekonomicznej z powodzeniem rozwijają dziś współpracę jest Łotwa. W ciągu trzech kwartałów 2018 roku ich obroty handlowe z łotewskimi podmiotami gospodarczymi zbliżyły się do 25 milionów dolarów, co stanowi ponad jedną trzecią wzajemnej wymiany handlowej całego obwodu witebskiego z tym bałtyckim krajem. "W transakcjach eksportowo- importowych z Łotwą uczestniczą następujące spółki: OOO BelGigaSint, OOO PO Energokomplekt, OAO Vityaz, OOO Modern-Expo, OOO Allianceplast, RUPTP Orsha huta lnu"¹¹⁶.

Jeszcze bardziej znaczące wyniki są typowe dla interakcji przedsiębiorstw-rezydentów FEZ "Witebsk" z rosyjskimi partnerami, zwłaszcza z Moskwy i obwodu moskiewskiego. Tak więc, w samej pierwszej połowie 2018 roku obroty handlowe z nimi przekroczyły 60 milionów dolarów, a liderów współpracy biznesowej z muzułmanami można nazwać nie tylko OJSC "Witebsk Carpets", ale również "przedsiębiorstwo zagraniczne" VIC-zdrowie zwierząt ", LLC" Prodexim ", LLC" TransExpedition ", CJSC" Pozhtechnika"¹¹⁷ " i wiele innych.

Interesujące są również inne konkretne plany FEZ "Witebsk" dotyczące poszerzenia geografii współpracy międzynarodowej. Tak więc, chińska firma "Blue Lotus" zaplanowała w 2019 roku rozpoczęcie realizacji projektu tutaj z wielkością inwestycji co najmniej trzysta milionów dolarów. Jest to kwestia stworzenia przez chińskiego inwestora na terenie FEZ "do dziesięciu przedsiębiorstw produkcyjnych na produkcję z drewna - od biomateriałów opałowych po meble"¹¹⁸. Grupa AL Maya ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich, której przedstawiciele odwiedzili Witebsk w lipcu 2018 r., widzi jeden z obiecujących obszarów współpracy inwestycyjnej w branży farmaceutycznej, "ponieważ bliskowschodni partnerzy mają w tej dziedzinie bogate doświadczenie"¹¹⁹. Wreszcie, we wrześniu 2018 roku, administracja FEZ "Witebsk" podpisała umowę o współpracy z indyjską firmą India Advisory, która,

---

¹¹⁵ Mieszkaniec z kapitałem litewskim jest zarejestrowany w FEZ "Witebsk" [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/rezident-s-litovskim-kapitalom-zaregistririvan-v-sez-vitebsk-330553-2018/>

¹¹⁶ Udział administracji FEZ "Witebsk" w białorusko-łotewskim forum biznesu [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.fe-z-vitebsk.com/ru/news>

¹¹⁷ Udział administracji FEZ "Witebsk" w kompleksowej prezentacji obwodu witebskiego w Moskwie [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.fe-z-vitebsk.com/ru/news>

¹¹⁸ Porozumienie intencyjne zostało podpisane pomiędzy administracją FEZ "Witebsk" a chińską firmą [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.fe-z-vitebsk.com/ru/news>

¹¹⁹ Administracja FEZ "Witebsk" została odwiedzona przez biznesmenów z ZEA [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.fe-z-vitebsk.com/ru/news>

zdaniem stron, "da impuls do dalszej owocnej współpracy i przyciągnie indyjskie inwestycje w obwodzie witebskim"¹²⁰.

Przypominamy, że wolna strefa ekonomiczna "Witebsk" została utworzona w 1999 roku. Przed dekretem nr 346 składał się z 13 sektorów, w tym 7 w Witebsku, 4 w Orszy, a także po jednym w obwodzie witebskim i postawskim. Na koniec 2018 roku zarejestrowano tu 44 firmy posiadające inwestorów z ponad 10 krajów, w tym niemiecką firmę Witella, polską Décora East, brytyjską LINPAC Peking East, estońską Suise-Cable, amerykańską CESS-Bel i wiele innych, które działają w 25 obszarach produkcyjnych, w tym w przemyśle maszynowym, elektronicznym, weterynaryjnym, chemicznym, paliwowym, spożywczym i lekkim. A łączna liczba pracowników w przedsiębiorstwach krajowych wynosi około 11 tys. osób.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

¹²⁰ Udział administracji FEZ "Witebsk" w białorusko-indyjskim forum biznesowym [Zasób elektroniczny]. - URL: <http://www.fez-vitebsk.com/ru/news>

Białoruś: od zielonej gospodarki do zielonych miast

Na 24. Światowej Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu, która odbyła się w grudniu 2018 roku w polskich Katowicach, strona białoruska stwierdziła, że postrzega ekologiczną gospodarkę i niskoemisyjny zrównoważony rozwój jako wektor strategiczny. Ze względu na fakt, że ponad 60 procent emisji w Republice Białorusi pochodzi z sektora energetycznego, kraj zwraca szczególną uwagę na poprawę efektywności energetycznej gospodarki, rozwój odnawialnych i innych niskoemisyjnych źródeł energii. Zobowiązawszy się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 28 procent do 2030 r. do poziomu z 1990 r., Białoruś na forum w Katowicach wyraziła gotowość do "zwiększenia swoich ambicji", aby "zrobić więcej w dziedzinie energii, transportu, przemysłu, budownictwa i gospodarki odpadami"¹²¹. Należy jednak ustanowić sprawiedliwe i integracyjne kryteria dostępu do międzynarodowych funduszy klimatycznych dla krajów o średnim dochodzie lub krajów w okresie transformacji gospodarczej.

Projekty realizowane przy wsparciu Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) są bardzo skutecznym narzędziem do osiągnięcia strategicznego celu na Białorusi. Jedną z nich - "Białoruś: Wspieranie zielonego rozwoju miast w małych i średnich miastach Białorusi" ("Zielone miasta"), na którą Fundusz Globalnego Środowiska przeznaczył trzy miliony dolarów, - w grudniu 2018 roku przeszła do etapu praktycznej realizacji trzech pilotażowych inicjatyw na rzecz zmniejszenia emisji dwutlenku węgla w trzech białoruskich miastach - Połocku, Nowopołocku i Nowogródka - do 2022 roku o ponad 90 tysięcy ton.

Przypomnijmy, że zrównoważony rozwój miast i osiedli ludzkich został włączony w 2015 r. przez Organizację Narodów Zjednoczonych jako odrębny cel w globalnej agendzie zrównoważonego rozwoju, aby "uczynić miasta i osiedla ludzkie otwartymi, bezpiecznymi, odpornymi i trwałymi"¹²². Oznacza to nie tylko dostęp do bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań, ale także niezbędne inwestycje w ulepszony transport publiczny, zielone przestrzenie publiczne oraz lepsze planowanie i rozwój obszarów miejskich w sposób partycypacyjny i integracyjny. Na Białorusi również ta kwestia opiera się na założeniu, że "zielone miasto musi w sposób zrównoważony zaspokajać potrzeby kilku pokoleń, wносить istotny wkład w gospodarkę, jednocześnie

---

¹²¹ Białoruś uważa gospodarkę ekologiczną za wektor strategiczny - Chudyk [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-rassmatrivaet-zelenuju-ekonomiku-kak-strategicheskij-vektor-hudyk-329111-2018/>

¹²² Cel 11: Zrównoważone miasta i osiedla ludzkie [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.by.undp.org/content/belarus/ru/home/post-2015/sdg-overview/goal-11.html>

zmniejszając emisję gazów cieplarnianych"¹²³. Dlatego też rozwiązanie tego problemu w kraju opiera się na zintegrowanym podejściu, którego celem jest zwiększenie zrównoważonego rozwoju miast poprzez oszczędzanie energii, transport i mobilność w miastach, ograniczenie emisji dwutlenku węgla i inne środki korzystne dla środowiska, korzystne dla gospodarki miejskiej i poprawiające jakość życia ludzi.

Mówiąc o realizacji projektu "Zielone Miasta" w Połocku i Nowopołocku, należy zauważyć, że jednym z głównych elementów będzie wdrożenie pilotażowych inicjatyw w zakresie zrównoważonego transportu miejskiego, gdzie planowane jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla o 77,8 tys. ton do 2022 r. poprzez komponent mobilny - usprawnienie transportu miejskiego i rozwój jazdy rowerowej. A w Nowogródku zadanie to zostanie zrealizowane poprzez działania na rzecz efektywności energetycznej. W związku z tym wszystkie trzy miasta opracowały już plany zielonego rozwoju miejskiego - stopniowe strategie mające na celu osiągnięcie pożądanego stanu miasta.

Tak więc w Połocku i Nowopołocku zostanie przeprowadzony przetarg na stworzenie dokumentacji projektowej i szacunkowej dla budowy toru rowerowego, który połączy oba miasta. Jednocześnie, przy rozważaniu różnych wariantów trasy, wybrano optymalną trasę przez wieś Ekiman. Ważne jest również, że infrastruktura rowerowa Połocka i Nowopołocka będzie rozwijana w sposób kompleksowy: od ścieżek rowerowych, parkingów rowerowych, kawiarni rowerowych, po warsztaty naprawcze i wypożyczalnie. Przewiduje ona również "wymianę przystanków komunikacji miejskiej, instalację tablic informacyjnych, wdrożenie adaptacyjnego systemu sterowania synchronizacją sygnalizacji świetlnej"¹²⁴. Ponadto, dla tych dwóch miast w Vitsebsk voblast, po raz pierwszy na Białorusi, opracowywany jest jednolity plan zrównoważonej mobilności miejskiej, który pozwoli władzom miasta wspólnie zająć się regionalnymi problemami związanymi z popytem na transport publiczny, zatłoczeniem dróg z powodu nadmiernego korzystania z samochodów prywatnych.

Jeśli chodzi o Novogrudok, zgodnie z projektem "Zielone Miasta", planowane jest wdrożenie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej: od wymiany nieefektywnych systemów oświetlenia ulicznego na "inteligentne" lampy LED po zastosowanie inteligentnego systemu rozliczania energii w obiektach mieszkalnych. W ten sposób "systemy sterowania oświetleniem ulicznym będą

---

¹²³ Projekt UNDP "Zielone miasta" na Białorusi przyczyni się do zmniejszenia emisji CO₂ o ponad 90 tysięcy ton [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/proekt-proon-zelenye-goroda-v-belarusi-pomozhet-sokratit-vybrosoy-so2-bolee-chem-na-90-tys-t-328928-2018/>

¹²⁴ Projekt Zielone Miasta UNDP na Białorusi przechodzi do etapu realizacji [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/proekt-proon-zelenye-goroda-v-belarusi-perehodit-k-stadij-prakticheskoy-realizatsii-328934-2018/>

uwzględniać obecność lub nieobecność ludzi, transport, oświetlenie i porę dnia, oszczędzając w ten sposób energię i pieniądze"¹²⁵. Przechodząc do drugiego kierunku inicjatywy pilotażowej w Nowogródku, należy zauważyć, że dom, w którym zainstalowane zostaną "inteligentne" liczniki, został już ustalony.

Należy dodać, że wnioski wyciągnięte z trzech pilotażowych inicjatyw projektu UNDP "Zielone Miasta" zostaną następnie wykorzystane w co najmniej dziesięciu innych społecznościach Republiki Białorusi.

FOR AUTHOR USE ONLY

---

¹²⁵ To jest to samo miejsce.

Białoruś: na drodze do standardów edukacyjnych 3+

Jednym z głównych zadań w organizacji procesu kształcenia w szkołach wyższych Republiki Białorusi w roku akademickim 2018/2019 jest aktualizacja treści kształcenia i przejście do nowej generacji standardów kształcenia, które zapewniają kształcenie specjalistów dla wszystkich rodzajów działalności zawodowej, a także "zapewnienie elastyczności i zmienności programów kształcenia zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami rynku pracy, innowacyjnym rozwojem sektorów gospodarki i sfery społecznej; <...> 126zapewnienie praktycznej orientacji

Kwestia ta podyktowana jest faktem, że takie tendencje w rozwoju szkolnictwa wyższego w dzisiejszym świecie są podkreślane w następujący sposób: 1) przejście na masowe szkolnictwo wyższe, co tłumaczy się rozwojem gospodarki światowej i rosnącym zapotrzebowaniem na wykwalifikowanych specjalistów; 2) wprowadzenie technologii informacyjno-komunikacyjnych w szkolnictwie wyższym, co wysuwa na pierwszy plan kształcenie kompetencji potrzebnych specjalistom; 3) organizacja kształcenia ustawicznego, które wymaga podstawowej wiedzy w szkolnictwie podstawowym i wiąże się z ograniczeniem kształcenia specjalnego i praktycznego na etapie początkowym. W związku z tym w Republice Białorusi wśród priorytetów rozwoju szkolnictwa wyższego znajdują się takie obszary, jak: zapewnienie jakości kształcenia w warunkach masowego szkolnictwa wyższego, związek z rynkiem pracy, "integracja badań edukacyjnych i działalności innowacyjno-przedsiębiorczej <...>; dalsza integracja w międzynarodowej przestrzeni edukacyjnej, zwiększenie międzynarodowej konkurencyjności.

Charakterystyczne dla Republiki Białoruś jest to, że podstawą standardów szkolnictwa wyższego, na podstawie których odbywa się dziś proces kształcenia na pierwszym i drugim poziomie, jest **podejście oparte na kompetencjach**. Powszechnie stosowany w praktyce światowej, pozwala w bardziej ukierunkowany sposób formułować wymagania wobec młodych absolwentów, ich kompetencji zawodowych i osobistych. To właśnie przy takim podejściu kompetencje i cechy kwalifikacyjne działalności zawodowej specjalisty są najpełniej skoncentrowane na sferach, przedmiotach, rodzajach i zadaniach działalności zawodowej, a także na składzie kompetencji. Innymi słowy, wprowadzenie do systemu szkolnictwa wyższego podejścia opartego na kompetencjach ma na celu poprawę jakości tego kształcenia, kształcenie wysoko wykwalifikowanych specjalistów, którzy są konkurencyjni na rynku pracy, biegli w

---

¹²⁶ O organizacji procesu kształcenia w szkołach wyższych w roku akademickim 2018/2019. - List Ministerstwa Edukacji Republiki Białorusi z dnia 24.08.2018 r. - - C. 2,3.

wykonywaniu zawodu i zorientowani na pokrewne obszary działalności, gotowi do ciągłego rozwoju zawodowego, mobilności społecznej i zawodowej.

Należy również zauważyć, że obecne standardy kształcenia na poziomie wyższym w Republice Białoruś wprowadziły **modułową zasadę** organizacji cyklu społecznego i humanitarnego. W ostatnich latach został on szeroko wdrożony na białoruskich uczelniach w zakresie studiów nad dyscyplinami społecznymi i humanitarnymi, co pozwoliło "przejsć w praktyce do integracji treści edukacyjnych i interdyscyplinarności, a także zorganizować zmienność w opanowaniu treści programów edukacyjnych w związku z przyszłą działalnością zawodową absolwenta"¹²⁷. Dalszy rozwój i doskonalenie tej zasady zakłada szerokie upowszechnienie uczenia **się zorientowanego na praktykę**, które jest realizowane poprzez integrację edukacyjnych, naukowych i efektywnych praktyk produkcyjnych. Dlatego wprowadzenie modułowej zasady budowania programów kształcenia na poziomie wyższym jest zalecane przez Republikańską Radę Rektorów Szkół Wyższych Republiki Białoruś jako narzędzie do ich przeglądu i aktualizacji treści.

Standardy edukacyjne trzeciej generacji zostały wprowadzone w białoruskiej szkole wyższej już w latach 2012-2013. Ich wdrożenie wymagało zrównoważonego systemowego podejścia do kwestii zapewnienia jakości edukacji, zastosowania innowacyjnych technologii edukacyjnych w procesie kształcenia, wzmocnienia praktycznego ukierunkowania zdobywanej wiedzy oraz rozwoju kształcenia ustawicznego. Niemniej jednak w czerwcu 2016 r. republikańska Rada Rektorów Uczelni przyjęła decyzję 128¹²⁸ "O opracowaniu standardowej dokumentacji planowania kształcenia nowej generacji (standardy kształcenia i wzorcowe programy nauczania)", w której wskazano cel opracowania nowej generacji standardów w formie 3+ w oparciu o istniejące standardy trzeciej generacji. Kluczowymi zasadami powinny być "wdrożenie podejścia opartego na kompetencjach, modułowe projektowanie programów nauczania i standardów, profilowanie <...> , ścisłe powiązanie modeli kształcenia licencjackiego i magisterskiego" . Opracowane standardy w formie 3+ powinny opierać się na doświadczeniach z wdrażania krajowych standardów edukacyjnych poprzednich pokoleń oraz najlepszych międzynarodowych doświadczeniach w tworzeniu programów edukacyjnych, a także przyczynić się do rozwoju i zapotrzebowania na programy magisterskie.

---

¹²⁷ O kierunkach rozwoju szkolnictwa wyższego w Republice Białorusi (poprawa jakości kształcenia i konkurencyjności) [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://srrb.niks.by/info/post_09_14_14.htm

¹²⁸ Makarov, A.V. Realizacja podejścia kompetencyjnego przy projektowaniu standardów szkolnictwa wyższego generacji 3+ / A.V. Makarov // Szkolnictwo wyższe techniczne. - - 2017. - - №1. - Tom 1. - - C. 14.

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

**More
Books!**

yes
I want morebooks!

Buy your books fast and straightforward online - at one of world's fastest growing online book stores! Environmentally sound due to Print-on-Demand technologies.

Buy your books online at
www.morebooks.shop

Kaufen Sie Ihre Bücher schnell und unkompliziert online – auf einer der am schnellsten wachsenden Buchhandelsplattformen weltweit! Dank Print-On-Demand umwelt- und ressourcenschonend produziert.

Bücher schneller online kaufen
www.morebooks.shop

KS OmniScriptum Publishing
Brivibas gatve 197
LV-1039 Riga, Latvia
Telefax: +371 686 20455

info@omniscryptum.com
www.omniscryptum.com

OMNIScriptum

FOR AUTHOR USE ONLY